

Suomen Sarjakuvaseura ry:n hallitus

Veli-Pekka Alare, Sotkankatu 18 B 64,
33230 Tampere 23, puh. 931/27 909

Markku Haapio, Yhteiskoulu, 21570 Sauvo,
puh. 921/730 919

Ilpo Hakasalo (puheenjohtaja), Vaasankatu 19
B 34, 00500 Helsinki 50, puh. kotiin 713 452,
toimeen 784 460

Kersti Juva, Nervanderinkatu 12 A 13, 00100
Helsinki 10, puh. 449 812

Tarmo Koivisto, Koivistonrinne 13-15 C 9,
11100 Riihimäki 10, puh. 914/34 033

Jyrki Laelma (varapuheenjohtaja ja rahastonhoi-
taja), Albertinkatu 13 A 15, 00210 Helsinki
21, puh. toimeen 647 711/286.

Sihteeri: Eila Sandborg, Merikatu 5 D,
00140 Helsinki 14, puh. kotiin 634 730, toi-
meen 578 822.

Julkaisija: Suomen sarjakuvaseura r.y. PL 927,
00101 Helsinki 10, Postisiirtotili 35164-9
Jäsenmaksu vuodelle 1973: 8 mk, alle 18-vuoti-
ailta 4 mk. Jäseneksi on helppo liittyä maksa-
malla jäsenmaksun postisiirtotilille. Muista-
kaa merkitä nimenne, osoitteenne ja puhelin-
numeronne tilillepanokorttiin!
Osoitteenmuutokset hyvissä ajoin ja kirjeelli-
sesti seuran postiosoitteeseen.

Toimitusneuvosto: Juhani Härmä, Heikki Kauko-
ranta (vastaava toimittaja), Timo Reenpää,
Jukka Rislakki, Pekka Tuliara.
Toimitussihteerit: Terttu Grönfors, Saara
Kunnas

Kirjoittajat vastaavat kirjoituksistaan, joiden
mielipiteet eivät välttämättä edusta Suomen
sarjakuvaseuran tai Sarjainfon toimituksen kan-
taa.

KANSIKUVA:
©GRAPHIC STORY
MAGAZINE n:o 14
BASIL WOLVERTON

PUHEEN- JOHTAJAN PALSTA

Se, että Sarjainfo kolmonen on jäsentemme luettavissa vasta nyt eikä esimerkiksi pari kuukautta sitten, johtuu erinäisistä vaikeuksista. Ne ovat olleet luonteeltaan lähinnä teknisiä, sillä aineistoa on lehteen kyllä ollut koossa tarpeeksi ja riittävän ajoissakin. Mutta itse valmistusvaiheeseen liittyviä ongelmia on ollut sen verran, että ne eivät ratkenneet hetkessä.

Toivotaan, että pulmat on saatu selviämään nyt pitemmällä tähtäyksellä kuin vain tämän numeron kohdalta. Uskomme niin. Rahaahan meillä ei edelleenkään ole sellaisia määriä, että voisimme painattaa Sarjainfon missä tahansa kaupallisessa painotalossa. Luotamme kuitenkin siihen, että aivan entiselle monistelinjalle ei enää tarvitse palata.

Tärkeintä on joka tapauksessa, että tiedottaminen pelaa. Vaikka toimintaa pyritään laajentamaan ja monipuolistamaan, Sarjainfo tulee varmasti pysymään yhtenä tärkeimmistä yhteyksistä jäseniin. Pitäkää tätä yhteyttä molemminpuolisena, muistakaa Sarjainfoa postilla. Sanokaa mitä ajattelette.

Jäsentilaisuuksiakaan ei vielä ole saatu aikaan kaavailussa laajuudessa. Pannaan nyt vielä osa tästä seuramme nuoruuden tiiliin. Mutta huomatkaa, hyvät jäsenet, kaikki se mitä on näköpiirissä. Merkitkää muistiin alla olevat tiedot vuosikokouksestamme. Ja tulkaa mukaan, onhan samalla tilaisuus keskustella seuran kehittämisestä muutenkin. Toisaalla tässä lehdessä puhutaan sarjakuvaletien huutokaupasta. Siitä on tarkoitus saada tilaisuus, joka hyödyttää myyjiä, ostajia ja seuraa.

Ilpo Hakasalo

HUOMIO!

SUOMEN SARJAKUVASEURA RY:N VUOSIKOKOUS

pidetään lauantaina marraskuun 24. päivänä 1973 kello 14.00 Helsingin yliopiston kirjaston kahvilassa (kellarikerros, käynti kirjaston eteisestä), Unioninkatu 36. Kokouksessa käsitellään sääntöjen 7. pykälässä määritetyt asiat.

Kokouksen jälkeen Soile Kaukoranta kertoo kauhuromantiikasta ja Jyrki Ijäs science fictionista. Lisäksi on mahdollisuus tutustua Helsingin yliopiston kirjaston sarjakuvakirjallisuuteen.

Hallitus

SARJAKUVALEHTIEN HUUTOKAUPPAA SUUNNITELLAAN

Jo pitkään keskustelun aiheena viipynyt sarjakuvahuutokaupan järjestäminen on astunut harppauksen kohti kaivattua toteutumistaan. Mikäli suunnitelmat pysyvät ennallaan eikä taivas putoa päähämme niin huutokauppa järjestetään joskus kevätkauden kuluessa. Huutokauppaan saavat panna myyntiin lehtiä, kirjoja, leikkeitä yms. kaikki halulliset. Tilaisuus julkistetaan hyvissä ajoin ja niin tehokkaasti kuin seuran resurssit sallivat, mm. monistamalla huutokauppaluettelo. Järjestäjä - Sarjakuvaseura - perii myyntihinnasta tietyn prosentin, jota ei ole vielä päätetty mutta joka noudattanee kirjahuutokauppojen käytäntöä. - Nyt siis kaikki setvimään kaksoiskapaleitaan ja muuta itselle tarpeetonta tavaraa: sarjakuvat, pilakuvat ja niihin liittyvä aineisto on tervetullut tähän Suomen ensimmäiseen sarjakuvahuutokauppaan. Lehdet voidaan myydä joko yksin kappalein tai nipussa, siten kuin myyntiin antaja haluaa. Järjestäjän toimimus kuitenkin on ettei myytävälle aineistolle määrättäisi pohjahintoja, vaan annettaisiin hintojen muodostua vapaasti huutojen pohjalta. Ja esim. tämän vuoden Aku Ankkoja tuskin maksaa vaivaa panna myyntiin. - Otakaa yhteyttä tp. huutokauppa-asiamiehemme Heikki Kaukorantaan (osoite Meritullinkatu 21 A 6, 00170 Helsinki 17, puh. toimeen 175 211/421, kotiin 657 856).

SARJAKUVASEURA RAUHAN- KULTTUURIKONFERENSSISSÄ

Helsingissä 27.-29.4.1973 pidetyssä Rauhan-kulttuurikonferenssissa oli mukana myös Sarjakuvaseuran edustaja. Tässä historiallisessa

kokouksessa keskusteltiin mm. siitä mikä uhkaa rauhaa kulttuurin alalla ja mikä on kulttuurityöntekijän vastuu. Yksimielisesti todettiin rauhan pääviholliseksi aggressiivinen imperialismi, jonka tarjoama kulttuuri ihannoii väkivaltaa, halveksii ihmisen suorituskkyä ja älyä, pyrkii hämärtämään ihmisen maailmankuvaa ja tekemään siitä todellisuutta vääristävää. Monilla sarjakuvilla on kyseenalainen kunnia kuulua tämän massakulttuurin etujoukkoon. Konferenssi hyväksyi joukon julkilausumia ja päätöslauselmia, joissa todetaan kulttuurista uhkaava vaara ja kehoitetaan kulttuurityöntekijöitä mukaan rauhantyyöhön. Erityisesti korostetaan Moskovassa lokakuun lopulla pidettävän maailman rauhanvoimien konferenssin merkitystä.

Konferenssissa päätettiin myös että Rauhanpuolustajien yhteyteen tulisi perustaa Rauhan-kulttuurikomitea, johon alan järjestöt ja yksityishenkilöt voivat liittyä. Tämä perustettaneen marraskuussa.

Tarkempia tietoja saa "Rauhaa rakentamaan" -monisteesta, jossa konferenssin asiakirjat on julkaistu. Siitä kiinnostuneet kääntykööt Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan kulttuurikeskuksen toimiston puoleen (Vanha ylioppilastalo, Helsinki).

K.J.

LAHJOITUS

Seuran arkisto on kesän aikana jälleen karttunut: Iloisten kuvien päiville osallistunut Kalevi Manninen on lahjoittanut 12 rullaa leikkaamia ja nauhaksi liimaamia sarjakuvia. Joukossa on mm. Ratsupoliisi Kingiä, Taika-Jimmiä, Matti Mainiota ja Jussi Juoniota. - Monikin lienee poikasena järjestänyt taikalyhtyesityksiä ja näyttänyt niissä vastaavanlaisiksi nauhoiksi liimattuja sarjakuvia.

SERIEFRÄMJANDET

Ruotsin sarjakuvaseuran Seriefrämjandetin jäsenmaksu nousi viime keväänä pidetyssä vuosikokouksessa 25 kruunuun (koululaisille 15 kruunuun). Koska S:n lupaamasta paljousalennuksesta muiden Pohjoismaiden sarjakuvaseuralaisille ei ole kuulunut ensi huhujen jälkeen sen enempää, ajatus lienee katsottava haudatuksi. Jos siis haluatte liittyä Seriefrämjandetiin (tai jatkaa sen jäsenenä), teidän on syytä lähettää tililäpanokortilla 25 (tai 15) kruunua sen tilille 17 36 15 - 6, osoitteella Seriefrämjandet, c/o Palmgren, Hjärnegatan 6, S-112 29 Stockholm, Sverige

KIRJEITÄ

Vielä Jyväskylän kesästä

Iloisten kuvien piirtäjien päivät Jyväskylässä onnistuivat ilmeisesti vähintäänkin odotusten mukaisesti. Pääkiitos tästä kuuluu tri Erkki Saloselle, joka hankki taloudellisen tuen tälle maassamme ainutlaatuiselle tapaukselle. Kesän tapahtumia seuranneena tahtoisin lausua paria sanaa koko Jyväskylän kulttuurisysteemistä, nyt kun ensi kesän tapahtumia jo suunnitellaan.

Kaikki alkoi oikeastaan siitä, että kurssin nimeksi valittiin tuo "iloiset kuvat". Pian kävi ilmi, että eräät mielsivät otsikon rajaaman alan hyvin kapeaksi. Niinpä esim. kurssikutsussa mainittiin erityisesti mm. mainospöytäkirja muttei lainkaan poliittista pilakuvaa. Jostain piirtäjän on luojia paratkoon meillä rahaakin tienattava, mutta kyllä pilapiirros on Suomessa nimen omaan p o l i i t t i n e n ase, perinteisesti.

Monipäiväisellä kurssilla ei ollut kai yhtään luennoijaa, joka tunnettaisiin edes vaaleanpunaisena vasemmistolaisena. Ei se mitään, mutta lisäksi kävi niin, että poliittinen pilakuva melkein unohtui yliopiston päärakennukseen kootusta suomalaisten vanhojen pilapiirtäjien näyttelystä. Kun Hjalmar Löfvingiäkään ei saatu mukaan, oli lopputulos: ei yhtään työväenlehtipiirtäjää näytteillä (ellei lasketa rajatapauksia kuten Ola Fogelbergiä).

No, sitten tuli kuvaan mukaan Jyväskylän kesän puhemies, kokoomuksen Pentti Sillantaus. Hän näyttää ilahtuneen otsikosta "iloiset kuvat", sillä avajaispuheessaan hän teki yllätyshyökkäyksen tosikoita, purnaaajia ja mariosijoita vastaan. Hänen sanomansa ihmiskunnalle oli suunnilleen se, että suomalaisten pitäisi olla iloisia kun kaikki asiat ovat niin hyvin. Kulttuuriministeri Marjatta Väänänen puhui sitten kirkko- ja kamarimusiikista mm. ihmetellen miksei niitä harrasteta enemmän.

Seuraavan kesän yhdeksi pääaiheeksi on nyt valittu populaarikulttuuri, ja seuramme mukaanmenosta on jo puhuttu. Aiheesta ei ole mitään vikaa. Mutta eikö olisi syytä viritellä keskustelu jäsenistömme keskuudessa ja päättää esim. että lähdemme mukaan vain jos teeman toteuttamislinja todella vastaa näkemyksiämme ja jos aihetta on vapaus analysoida kriittisesti, yhteiskunnallisesti. Saatathan nimittäin olla, että Sarjakuvaseuraa muuten pidetään pian politiikasta mitään tietämättömänä tai oikeiston pillin mukaan tanssivana eliittiklubina.

Jukka Rislakki
Seuran jäsen, Helsinki

Sarjainfon toimitukselle:

Ehkä te viisaat siellä Sarjainfon toimituksessa voisitte valistaa minua. Olen nimittäin eri lähteistä lukenut, että Krazy Katin sukupuoli olisi epäselvä. En käsitä mitään epämieluisuutta siinä on. Nimittäin: Officer Pup rakastaa Krazya. No, poliisi on tietysti mies, niinpä Krazy on oltava nainen. Näinkö?

Into Sarjanen, Helsinki

Hyvät Infon tekijät!

Nykyään ilmestyy kioskien ikkunoihin uusia sarjakuvalehtiä ihan ehtimiseen, on Jymy, on Frankensteinia, on Chaplinia. Olisi mukava tietää mitä ne oikein ovat. Eikö Sarjainfo voisi - mieluiten pikapuoliin - esitellä lyhyesti k a i k k i Suomessa tällä hetkellä ilmestyvät sarjakuvalehdet. Vaikkapa vain lehden nimi, kustantaja, ilmestymiskerrat, hinta, alkuperämaa, tekijät ja lyhyt arvio sisällöstä. Laskujeni mukaan lehtiä kertyisi lähemmäs 50. Toivossa eläen

Lapamato

OSTAN, VAIHDAN, MYYN

OSTAN! Aku Ankka n:o v. 54-60,

Hämmästävä hämähäkki,

Teräsmies,

Maailma kuvina,

Kaikkia suomalaisia vanhoja sarja-lehtiä sekä albumeja.

Pentti Pöhö, Apilisto, 11120 Riihimäki 12.

Vaihdan tai myyn pois seuraavat hyväkuntoiset lehdet: Kalle-Kustaa Korkin seikkai-

luja nro 2 (Hopeinen pistoolinluoti, 1958); Kajanto-Mansnerus: Murjaanien maassa (WSOY 1949); Asmo Alho: Kieku ja Kaiku nro 9 (Otava 1946); Esa ja Jukka seikkailevat - Silmalappumies; Seikkailu-sarjat 2/56; Aku Ankat 11/58 ja 6/59. Jukka Rislakki, Krämerintie 18 A 1, Hki 62 (796 639).

Korkeajännityssarjat

1956: 8 ja 9 sekä 1954: 18 vaihdan Korkkareihin tai muihin sarjakuvalehtiin. Pekka Vitamo, Porvoonkatu 26 A 10, 00510 Helsinki 51.

TOIMITUKSELLE SAAPUNEITA LEHTIÄ

Charlie Chaplin 1,2: Vaikka temput olisivatkin samanlaisia kuin Chaplinin filmeissä, eivät ne sarjakuvamuodossa ole mitenkään huvittavia.

King Kong: Elokuviasta tutun (vrt. Dolittle & Chaplin) hirviön jännittäviä ja dramaattisia seikkailuja.

Tarzanin poika suuri erikoisnumero 3: Frank Thornen sarjakuva.

Päivi 8.

Keräilijäin uutiset: kuvitettu offset-julkaisu jonka tarkoituksena on toimia yhdyssiteenä keräilijöiden välillä. N:o 7-8: kirjoituksia dekkareista ja tulitikkueetikettien keräilystä sekä Disney-tuotantoa mainostavia uutisia. Julkaisija: Kuuskulman antikvaarinen kirja-kauppa, Viipurink. 1, 00510 Hki 51, puh. 778 095.

Serieguide 31-33: kuvitettu ruotsalainen moniste, ilmestyy n. 10 kertaa vuodessa. Runsaasti sivuja (N:ossa 32 sivuja 72!), sisältö monipuolista: uutisia, arvosteluja, ilmoituksia, artikkeleita, haastatteluja, sarjakuviakin. Julk.: Walter Bengtsson, S-34033 Lönnshult, Sverige. 25 kruunua/vuosi, 10 kruunua/4 n:o. **Nemo 3/4:** tanskalaisten hieno offset-lehti on nyt neloskokoa. Supersankareille omistettu n:o, jossa myös värisivuja sekä uutisia & arvosteluja. Julk.: Tegneserielubben Asterix, Juni Allé 79, DK-2730 Herlev, Danmark.

Sejd 3: (ks. Sarjainfo 1973:2) "epäkaupallisia" sarjoja sekä Rasmus Nallen tekijän Vilhelm Hansenin esittely. 40 sivua. N:on hinta 6,25 Dkr. Julk.: Sejd, Randersvej 55, DK-8800 Viborg, Danmark.

Thing 10-13: englantilainen keräilijälehti (records & comics). Suureksi osaksi ilmoituksia, myös arvosteluja. Kuvitettu. Yksi n:o 12 p, 12 n:o 1.35. Julk.: Douglas Gifford, 15 Bourne Avenue, London N14.

Haga 5, 6/7: hienolle paperille painettu ranskalainen julkaisu, jossa runsaasti uutisia ja arvosteluja. Joka numerossa arvokas opetuksen ja sarjakuvan suhteille omistettu osasto. Osoite: 25, rue Homère, F-31500 Toulouse, France.

Tip-Top 4: hyvännäköinen belgialainen lehti, joka näyttää keskittyvän ranskanlielisen sarjakuvan esittelyyn monografianumeroina. Tässä n:ossa kohteena Berck (RUUDUSSA ilmestyvän Sammy Dayn piirtäjä). Julk.: Mme R. Sigal, 85 Boulevard Mettwie, Bruxelles 1080, Belgique. 4 n:o/vuosi 100 FB. (ks. Sarjainfo 1973:1)

If 2: (ks. Sarjainfo 1973:2) Italialaisten tekijöiden ja sarjojen esittelyä, surullinen totuus englantilaisesta sarjakuvasta, sarjakuviin perustuvat animaatiofilmit, Geo Metzgerin sarja. Lehteä luvataan lähettää ilmaiseksi kaikille sarjakuvan kanssa tekemisissä oleville. Julk.: Club Amici del Fumetto, Via Mondalco 22/17, I-16137 Genova, Italia.

Free Fall 3: amerikkalainen, köykäinen moniste, joka on keskittynyt supersankareihin. Tämä n:o sisältää myös Euroopan uutispalstan. 35 c/n:o, \$ 1/3 n:o. Julk.: Mike Main, 9207 Navios Dr. SE., Huntsville, Al. 35803, USA.

Skblllz 2: hauska englantilainen moniste, joka esittelee uuden Tintti-animaatiofilmin, joka ei liene kovin onnistunut (?). Esittelee myös Infon ja toteaa lehtemme sisältävän englanninkielisen yhteenvedon niitä varten, jotka eivät ymmärrä englantia (?). Julk.: P. Pinchart, 64 rue René Jourdan, B-1301 Bierges, Belgique.

UUTISIA

Tintti juhlii 45-vuotispäiväänsä ensi vuonna matkalla Etelä-Amerikkaan, lupaa Hergé. Tämä 23. Tintti-albumi on jo tekeillä, nimeksi tulee "Tintin et les picaros", ja siinä liikutaan mm. sissien parissa. Tintti-kirjojen tekeminen vie yleensä pari vuotta; edellinen Tintti, Vol. 714 pour Sydney (Lento 714), ilmestyi 1968. Tintti-kirjoja on käännetty 19 kielelle.

Rautatiekirjakauppa tekee myynnistään kahdenlaista listaa: toinen ilmaisee lehtien meikin kappalemääräisenä myyntinä, toinen markkamääräisenä bruttomyyntinä. Tämän vuoden kolmen ensimmäisen kuukauden kappalemyyntilista osoittaa, että sarjakuvalehdet ovat juuri nyt putoajia. Uusi yllättäjä on Panorama, joka ylti heti 18. sijalle. 30 myydyimmän joukkoon mahtuvat sarjakuvajulkaisuista vain Asterix (4., ennen 5.) ja Aku Ankan taskukirja (8., 4.). Listan kärki: Hymy, Jallu, Nyrkiposti, Asterix, Jaana. Bruttomyyntilistalla on Nakke kivunnut 29. sijalle.

Sarjakuvaseura on ottanut yhteyttä Kuuban sarjakuvaharrastajiin. Kuubalainen Prensa Latina julkaisee franzinea nimeltä Linea (kiinnostuneille osoite: M. Fidel Morales V., PRENSA LATINA, 10, rue de Talma, 75016 - Paris - France), ja seura ryhtyy vaihtamaan Sarjainfoa Lineaan. Linea on uusi lehti, ja sitä aiotaan julkaista kolmen kuukauden välein. Tilausehdot eivät vielä ole tiedossa. Lehti on espanjankielinen, ja -tarpeetonta sanoa - jutut ja sarjakuvanäytteet ovat hyvin kiinnostavia. Lähteistä ja kirjoittajista päätellen espanjalaisten vaikutus on ainakin toistaiseksi melko voimakas.

Walt Disney Productions on tuottanut nuorille, lähinnä kai koululaisille, tarkoitettua piirretyn lyhytfilmin V(eneral) D(isease) Attack Plan, joka nimensä mukaisesti kertoo sukupuolitaudeista ja niiden torjunnasta.

Filmihullussa 1973:3 julkaistiin Peter von Baghin Amerikan matkapäiväkirja, jonka yhteydessä hän myös kertoo Walt Disneystä ja tämän urasta. Disneyn imperiumia ja sen nykytilaa käsittelee TIME 30.7. ilmestyneessä numerossaan.

HS:ssa alkoi huhtikuun alussa ilmestyä Dick Brownen uusi viikinkiaiheinen sarja Harald Hirmuinen (Hagar the Horrible), josta kerrottiin jo viime Infossa Le Beaver -lehden

esittelyn yhteydessä. Sarja saatiin Suomeen vain pari kuukautta sen jälkeen kun se alkoi ilmestyä USA:ssa. Se ei ainakaan vielä vaikuta kovin häppöiseltä, koska muistuttaa liikaa muita "sofistikoituja" sarjoja kaikkine matriarkaalisine piirteineen. Toivotaan parempaa.

SARJAINFO ULKOMAISTEN HARRASTAJALEHTIEN SIVUILLA

Lehtemme ulkoasun parantua se on samalla ehtinyt levittää yhä useamman seuralehden, fanzin tietoisuuteen. Info on tätänykyä säännöllisesti mukana useimpien lehtien fanzine-palstoilla.

CHARLIE ranskalainen. No. 55.

FALATOFF, ranskalainen. No. 16-17: Info 1/73. "Lucky Luke-filmi saavuttanut suosiota."

HAGA, ranskalainen. No. 5: Info 1/73. Uusi offset-ulkoasu, värillinen kanssi, English summary, tarkka selostus sisällöstä.

MAGNUS, ranskalainen. No. 2: "Info 1/73. Bravo! Oikein upea No. 1! Kyllä! Kyllä! Teksti ladottu, paljon kuvitusta (jopa Tabaryn piirros), hieno fanzine-katsaus. Ja tietenkin English summary. Suomalaiset valmistelevat jopa opetuspakettia sarjakuvista! Jos tunnette jonkun suomenkielentaitoisia, tilatkaa tämä lehti ja käännättäkää se itsellenne. Se kannattaa!"

NEMO, tanskalainen. No 3/4: "Info 1/73. Ensi kertaa offsetilla, tähän asti ollut salattua sanomaa kielitaidottomille, nyt auttavat summary ja kuvitus, joka on hienoa esim. artikkelissa 3.:sta maailmasta." Selostus sisällöstä.

SERIEGUIDE, ruotsalainen. No. 31: "Info 1/73. Suomalainen seura siirtynyt offsetiin. Hieno ja mielen-

kiintoinen lehti, myös englanninkielinen synopsis. Io Paperino suomeksi!"

No. 33.: "Info 2/73. Suomenkielentaitoisille HIENO offsetzine, ummikoille synopsis. Sisältää mm. Puupää-päivät Turussa. Puupää lienee (luulen) jonnimainen Kronblomin ja Adamsonin väli-muoto. Pitkä juttu 3. nimen maailman sarjoista."

SKBLLZ, belgialainen. No. 2: "Info 1/73. Offsetissa, upea värikanssi, English summary. Mitä Suomen luetuimpiin sarjoihin tulee (luetellaan), suomalaisilla tuntuu olevan hyvä maku!"

SUBMARINE, ranskalainen. No. 4-5: "Info 1/73. Lyhyt selostus sisällöstä. "Lucky Luke"-filmillä suosiota."

THING, englantilainen. No. 13: "Info 2/73. Kumpa osaisin suomea! Juttu Turun Puupää-päivistä, siistejä kuvia, mm. Varoomshka, jota en ollut ennen nähnyt."

ZIGOMAR, ranskalainen. No. 2: "Info 1/73. Ei me tajuttu paljoakaan (on suomeksi) mutta lehti on siistiä tekoa. Kirjoit-takaa meille jos kiinnostaa."

ZOUNDS, ranskalainen. No 3: "Info 1/73. Hyvin painettu, kanssi värillinen, English summary, sarjakuvakirjakatsaus. L-Saksan sarjakuvat, 3. maailma jne."

KUSTANTAJIEN SYSSUUNNITELMIA

Otavalta tulee syksyn kuluessa kaksi uutta Lucky Lukea, Serenadi neljälle Daltonille ja Calamity Jane, jotka ehtivät kauppoihin loka-kuun kuluessa. Marraskuussa ilmestyy yhdestoista Tintti-albumi, nimeltään Mustan kullan maa, sekä uusi neljän ässän seikkailu, Neljä ässää ja lumihirviö.

Sanoma Oy on tätä kirjoitettaessa jo julkaisut uuden Asterix-kirjan, jonka nimenä on Asterix lyö vetoa. Kahdesta Asterixistä (n:ot 10 ja 11) tulee uusintapainokset. Lisäksi ilmestyy erikois-Tenavakirja, Resson kirjoittama teos "Oli synkkä ja myrskyinen yö", sekä Ahmed Ahne-albumi Parantava porkkana. Aku Ankkan taskukirjasarja karttuu yhdellä numerolla, ja sitten suurtapauksena viimevuotisen Minä Aku Ankkan sisarteos Minä Roope-setä. - Minä Roope-setä sisältää Barksia ja Roopea esittelevän johdannon ja pitkien Roope-sarjojen lisäksi Barksin kaikkein ensimmäisen Aku-Ankkasarjan, nimeltään "Aku Anka ja merirosvo kulta" ("Donald Duck finds pirate gold", vuodelta 1942). Tästä jutusta piti alunperin tuleman kokoillan piirretty elokuva, mutta kun koko Disneyn tuotantokoneisto oli mobilisoitu tuottamaan sotapropagandaa, niin suunnitelma jäi toteutumatta. Niinpä Barks marssi kertoman mukaan Disneyn puheille ja pyysi saada piirtää story boardinsa ("tarinataulun") pohjalta sarjakuvan. Barksia kun säälitti ajatus että iso työ olisi mennyt kokonaan hukkaan. Valmiista sarjasta on selvästi nähtävissä

että juttu oli alunperin suunniteltu elokuvaksi: elokuvamaisia ajoja yms. on huomattavasti enemmän kuin Barksin myöhemmissä töissä.

Williams on aloittanut syyskuussa uuden sarjakuvalahden, Lännen korkeajännityksen. Korkeajännityksen täyttyessä tänä syksynä 20 vuotta Williams julkaisee Juhla-Korkean, joka sisältää viisi alkuvuosien Korkeajännityssarjan parhaimmista kuulunutta tarinaa: Rick Random-seikkailu Siirtyvä planeetta, Edgar Wallacen tuotantoon pohjautuva Musta apotti, Seitsemän lukon ovi, Lesley Shane-seikkailu Dragos-saaren hirviö, sekä Kansa maan uumenissa. Kirjas-tullaan kertomaan missä Korkeajännityssarjan numeroissa tarinat ovat alunperin ilmestyneet. Tämän juhlanumeron on määrä ilmestyä marraskuun alkupäivinä. Joulumarkkinoille pitäisi ehtiä Burne Hogarthin uusi Tarzan-kirja, josta tulee alkuperäisen amerikkalaisen kal-tainen luksuslaitos (siis aika hintavakin).

Semic press julkaisee syksyn mittaan useita albumeita. Mustanaamion suuri sarjakirja on tämän ilmestyessä jo kauppoissa. Loka-marras-kuun vaihteessa ilmestyy Mustanaamion ja Mokkerin (alk. ruotsalainen "91:n") vuosialbumit sekä englantilaisperäistä King Kong-sar-jakuvaa kolmas albumi. Espanjalaiseteoista Nopsaa ja Näpsää ilmestyy syksyn kuluessa kak-si albumia, Esaa ja Vesaa (alk. saksalainen Peter & Alexander) sekä Masia kirjat, ja Trumf-sarjaan numerot 9 ja 10.

ANDY CAPP (LÄTSÄ)
(C) THE DAILY MIRROR
NEWSPAPERS LIMITED, 1966

ENGLANNIN SARJAKUVAT PEKKA TULIARA

Sarjakuvien ystävä tutkii aina innokkaasti ulkomaan matkoillaan sanomalehdet, kirja-kaupat, antikvariaatit sekä asemien lehtiki-oskit toivoen löytävänsä jotain uutta kokoelmiinsa. Mitä on tämän hetken Englannilla tarjottavana tällä alalla? Seuraavassa katsaus Englannin tämän hetken sanomalehtisarjoihin ja sitten joitakin havaintoja tilanteesta lehtikioskeilla ja kirjakaupoissa.

FRANK DICKENSIN
BRISTOW (LENNU) ON
OPTIMISTINEN PIENI
KONTTORIFILOSOFI (C) 1966
BEAVERBROOK NEWSPAPERS

Sanomalehtisarjat

Kun Lontooseen saapunut turisti ostaa kaudulta sanomalehden ja vilkaisee sen takasivuja, hän löytää sieltä yleensä ainakin muutamien sarjakuvan, mikäli ei ole sattunut ostamaan jotain The Timesin tapaista arvovaltaista ja perinteistä kiinni pitävää "quality"-lehteä, jotka yhä edelleen tuntuvat vierastavan "keltaisen lehdistön" kilpailukeinoja. Tosin niihinkin on jo viime vuosina alettu hyväksyä valokuvia, joten voi toivoa, että sarjakuvatkin pian seuraavat perässä. The Guardianissa onkin jo maanantaisin esiintynyt Varoomshka -niminen satiirinen sarja (ks. Sarjainfo 2/73). Tavallisista Lontoon lehdistä esim. The Daily Express ja The Sun julkaisevat nykyään melko vaihtelevan kokoelman sarjoja takasivullaan. Myös iltalehdissä, kuten esim. The Evening Standardissa, niitä esiintyy. Englannissa ei yleensä ole sarjakuvien levityksessä käytössä sellaista syndikaattijärjestelmää kuin Amerikassa, mutta Lontoon lehdethän ovat valtakunnallisia lehtiä ja sarjat leviävät täten ympäri Englantia. Maassa on myös lukuisia joukko paikallislehtiä, mutta ne ovat useimmiten melko vaatimattomia ja niistä saa yleensä turhaan etsiä sarjakuvia.

Kun nyt katsoo jotain tyypillistä Lontolaislehden sarjakuvaa, voi se antaa ehkä hieman kuivahkon ensivaikutelman. Kuvaruudut ovat yleensä melko pieniä ja sarjat vaikuttavat ainakin suomalaiselle lukijalle vierailta. Tämä johtuu etupäässä siitä, että meille niin tutut amerikkalaiset sarjat puuttuvat englantilaisista lehdistä miltei kokonaan. Joku Tenavat, Velho tai Rip Kirby korkeintaan saattaa joskus osua silmään. Viime mainittuhan onkin joiltain piirteiltään melko englantilainen. Amerikkalaisia sarjoja ei ole koskaan (ehkä sota-ajan Kippari-Kallea lukuunottamatta) saatu kunnolla tuotettua englantilaisiin lehtiin, ehkä erilaisen huumoriperinteen takia, ehkä myös siksi, että amerikkalaiset sarjat eivät oikein pääse oikeuksiinsa englantilaisten lehtien pienissä kuvaruuduissa. Näin on kuitenkin tarjoutunut englantilaisille piirtäjille tilaisuus julkistaa omia töitään. Lähemmin tutkittaessa englantilaisten sarjojen joukosta löytääkin monta hyvinkin tutustumisen arvoista ja mielenkiintoista.

Suomessa ei englantilaisia sanomalehtisarjoja tunneta kovinkaan paljoa. Vanhemmista sarjoista muistuu lähinnä mieleen jo legendarinen Jenni (Jane) Helsingin Sanomista men-

neiltä vuosikymmeniltä sekä sitkeästi kuvassa pysynyt sympaattinen salapoliisi Peik Ryan (Buck Ryan) saman ajan Ilta-Sanomista. Nämä sarjat kuitenkin katosivat englantilaisista lehdistä jo toistakymmentä vuotta sitten. Vähän tuoreemmasta muistista lienevät humoristiset sarjat Elmeri (Louie) Uudesta Suomesta sekä Lennu (Bristow) Ilta-Sanomista muutaman vuoden takaa. Edellinen sarja, jota meillä nykyään voi seurata mm. Aamulehdessä, ilmestyy nykyisin Amerikassa, mutta jälkimmäisen päähenkilön tutut piirteet saattaa matkailija Lontoossa yllättäen nähdä mm. maanalaisen asemilla riippuvissa mainoksissa. Kun konttoristi Lennu aikoinaan esiteltiin suomalaisille lukijoille, sanoi sen piirtäjä olevansa siitä erikoinen sarjakuvien piirtäjä, että ei osaa piirtää juuri ollenkaan. Piirroksien kömpelyys osoittautui kuitenkin melko virkistäväksi, mutta sen sijaan sarjaan usein sisältyvä tavattoman runsas, pienellä kirjoitettu ja vaikealukuinen teksti lienee karkoittanut monet suomalaiset lukijat. Ranskassa ja Italiassa sen omaperäinen huumori ja tyyli on kuitenkin nykyään huomattu ja arvostettu. Viime vuosina on meidän lehdistöömme ilmestynyt hieman lisää englantilaisia sarjoja. Mainittakoon näistä esim. hieman Tenavien tyylinen lapsisarja Miniliiga (The Perishers) ja koirasarja Pitko (Fred Basset) Ilta-Sanomissa, supersankari Garth ja TV:stä ja radiosta tuttu salapoliisi Paul Temple Suomenmaassa sekä tietenkin kaikkien tuntema Lätsä (Andy Capp) eri lehdistä.

Lätsästä onkin viime vuosina muodostunut ehkä kaikkien aikojen suosituin englantilainen sarjakuva. Sen voi nykyään löytää mm. amerikkalaisista sunnuntailiitteistä värillisenä. Perhe-elämää, lähinnä miehen ja vaimon ristiriitoja, kuvaavat sarjathan ovat aina olleet kaikkialla suosittuja. Lätsä on näistä kaikkein terävimpiä ja julkeimpia huumoriltaan. Englannissa on erittäin suosittu myös Lätsää huomattavasti leppoisampi esikaupunkilaisen Blondie-tyyppisen pariskunnan elämää kuvaava sarja The Gambols. Siihen voi alkuperäisessä englanninkielisessä asussa nykyisin meillä tutustua mm. Etelä-Suomen Sanomissa. Sarja vaikuttaa melko arkipäiväiseltä ja vaatimattomalta, mutta on kuitenkin melko kekseliäs vitseiltään ja on sen takia pysynyt sitkeästi mukana englantilaisissa lehdistä jo kolmattakymmentä vuotta. Uudempi tulokas perhesarjojen joukossa on The Evening Standardista löytyvä Clive, jossa päähenkilöinä ovat tyypillinen teini-ikäinen poika sekä hä-

nen pikkuvanha ja energinen pikkusiskonsa. Sarja on ilahduttavan yksinkertaisesti piirretty.

Miniliiga-sarjassa on usein pääosassa iso villakoiria, jolla on kaikkien sarjakuvakoirien tapaan oma filosofinen tapansa tarkkaila elämää ympärillään. Koirat ja muut lemmikkieläimet tunnetusti liittyvät hyvin olennaisesti englantilaiseen elämään. Niinpä ei ole ihme, että lehdistä löytyy muutama hyvin suosittu eläinsarja. Pitko (Fred Basset), meilläkin tuttu ajatteleva koiria, on nyt jopa päässyt Lätsän seuraksi amerikkalaisiin lehtiin. Pitko on Tenavien Ressua rauhallisempi elämäntarkkailija. Se ajattelee paljon, mutta osallistuu vähemmän, korkeintaan saa silloin tällöin pienen tyydytyksen kun saa puraista postinkantajaa jalkaan. Eläinhahmoksi voi tavallaan sanoa myös Flookia, karhunkarusta kärsäkkästä otusta, joka liikkuu hyvin erilaisten, tunnettujen ja vähemmän tunnettujen ihmisten joukossa. Flook alkoi yli kaksikymmentä vuotta sitten tavallisena lastensarjana, mutta muuttui myöhemmin älylliseksi Englannin instituutioita arvosteleeksi satiiriksi. Toinen suosittu karhu-hahmo, meilläkin TV:stä tunnettu Roope-karhu (Rupert) sen sijaan on tyytynyt omaan lasten-

sarjan hahmoonsa ja on pysynyt jatkuvasti suosittuna kautta vuosikymmenien. Kun nyt eläinsarjoista puhutaan, niin monet kai muistavat, että Englannin pääministerin Edward Heathin kerrotaan olevan innokas Tomin ja Jerryn lukija.

Heath on itsekin päässyt sarjakuvastankariksi The Sunday Expressin sarjassa No.10. Sarjan nimi tietoenkin viittaa pääministerin virka-asuntoon Downing Streetillä. Poliittista ja yhteiskunnallista satiiria viljellään Englannissa perinnäisesti paljon pilakuvissa, mutta sarjakuvistakin sitä kyllä löytyä. Varsin näppärä juttu on myös saman lehden J. J., Jules Feiffer-tyyppinen sarja, joka on meillä ilmestynyt myös Uudessa Suomessa.

Entä sitten seikkailusarjat? Garth ja Jeff Hawke ovat lähinnä science fiction-tyylisiä sarjoja. Edellistä, jo 30 vuoden ikäistä seikkailijaa, voitaneen pitää jonkinlaisena brittiläisenä supersankarina hieman Flash Gordonin tyyliin. Agenttisankareitten mainetta ylläpitää edelleen James Bond sekä hänen naispuolinen vastineensa Modesty Blaise.

YLE: CLIVE: SANALEIKIT OVAT SUOSITTUJA ENGLANNISSA -KÄÄNTÄJÄLE NE TUOHTAVAT HARMAITA HUIKSA(C) BILMII

Jeff Hawke
BY STACY JORDAN

Bond-tarinat, jotka ovat melko hyvin piirrettyjä, olivat aluksi suoraan Flemingin kirjoista, mutta sittemmin, australialaisen Horakin piirtäminä, aivan uusia, joskin samanhenkisiä, seikkailuja. Sarja ilmestyi meilläkin muutaman vuoden Uudessa Suomessa. Modesty Blaiseen, kirjoista ja elokuvistakin tuttuun ihminenäiseen, voi meillä tutustua nykyään esim. Agentti X9 -lehdessä.

Kumma kyllä, myös villin lännen sarjoja brittiläiset piirtäjät harrastavat. Parhaita näistä on The Daily ja The Sunday Expressin Gun Law, joka on saanut aiheensa meilläkin jonkin aikaa TV:ssä pyörineestä amerikkalaisesta "Ruudinsavu" -sarjasta. Siitä ilmestyy Englannissa myös sarjakuvalehti, joka on tosin vaatimattomammin piirretty. Gun Law ilmestyy Lännen laki -nimisenä meillä mm. Turun Sanomissa.

Romantiikan nälkäisillekin on lehdissä aina jotain, kuten esim. nykyään The Sunday Expressissä ilmestynyt Carol Day, hieman synkänvillinen mutta muuten hyvin piirretty rakkausseikkailu, joka ilmestyi 50-luvulla Uudessa Suomessa. Tiffany Jones, kevyempi ja modernimpi juttu, taas lienee vielä monen muistissa Me naiset -lehdessä.

Yhtenä erikoisena ryhmänä englantilaisten sanomalehtisarjojen joukossa voitaneen

vielä mainita urheilusarjat. Golfin, jalkapallon ja bridgen opetusta esim. voi näin saada englantilaisista sanomalehdistä sarjakuvan muodossa. Yksi humoristinen urheilusarja on suomalaisillekin urheilulehtien lukijoille tuttu jo vuosien takaa, nimittäin Reg Woottonin Sporting Sam, pieni mies, joka vaihtelevalla menestyksellä kokeilee kaikkia eri urheilulajeja.

Sarjakuvat ovat viime vuosina levinneet yhä useampiin englantilaisiin sanomalehtiin ennakkoluulojen hälvetessä. Silti niiden määrä ja niille varattu tila on joissain lehdissä, kuten esim. The Daily Mailissa ja The Daily Mirrorissa kuitenkin pienentynyt. Optimistisimmat tutkijat odottavat kuitenkin, että lähivuosina, värisivujen lehdissä lisääntyessä, voitaisiin ehkä saada hieman amerikkalaistyyllisiä värisarjojakin joihinkin lehtiin.

OIKEAKA: PÄÄMINISTERI SARJAKUVASTANKARINA AINA VASEMMALLA: AVARUUS-SEIKKAILUJA JEFF HAWKE VALMISTAUTUMASSA MATKALLE MARSIIN AINA OIKEALLA: "SE KÄYVÄ KUITENKIN TÄS" FRED GRAHAMIN FRED BASSET (PITKO) EI PUHU, MUTTA TARKKAILEE KRIITISESTI IHMIEN TOUHUA (C) ANG LTD 1971

ENGLANTILAISET LÄNNENSARJOJAT OVAT
TYYLITÄN REALISTISIA, KIINEN TÄMÄ
THE SUNDAY EXPRESSIN WES SLADE

MODESTY SELVINTY VAIYATTO
MASTI MYÖS NAISPUOLISISTA
HAIRITSUJOISTA (C) SEMIC PRESS-73

CAROL DAY EDUSTAA TOISENLAISTA
PERINTEELLISEMPÄÄ SANKARMARIA

Sarjakuvalehdet

Suomessa ei ole alkuperäisiä englantilaisia sarjakuvalehtiä ollut juuri lainkaan myynnissä viime vuosina. 1950-luvulta tosin muistuu mieleen *The Eagle* -niminen, melko upea seikkailulehti, jonka suurin tähti oli Dan Dare -niminen lentäjä-sankari. Merkittäviä elokuvakoomikoiden hahmoille perustuvaa sarjakuvalehteä *Film Fun* sai myös aikoinaan ostaa meiltä. Tämän lehden pääsankarit olivat Laurel & Hardy. Siinä julkaistiin myös elokuviin pohjautuvia lännen ym. seikkailu-sarjoja. Miltä näyttää sarjakuvalehtitilanne sitten itse Englannissa tällä hetkellä?

Kioskeista, kirja- ja paperikaupoista löy-tää sarjakuvalehtiä suurin piirtein yhtä paljon kuin meillä Suomessa, osaksi samoja amerikkalaisperäisiä lehtiä, osaksi ai-toja englantilaisia. Viimeksi mainituista on suurin osa tyypillisiä lastenlehtiä, ni-miltään sellaisia kuten *Sparky*, *Beano*, *Beezer*, *Dandy* jne. Tällaisilla erikoisesti lapsille tarkoitetuilla lehdillä onkin nimenomaan Englannissa hyvin pitkät perinteet. Ne si-sältävät huonolle paperille painettuja, osak-si värillisiä, melko hupaisan tuntuja eläin- ja lapsisarjoja sekä sekalaisia koo-millisia pilasarjoja. Oman ryhmänsä muodos-tavat tytöille tarkoitettut lehdet, joiden ni-minä on tyypillisesti *June*, *Mandy*, *Tammy*

tms. Niissä on melko huolellisesti piirretty- ja romanttisia ja pikkujännittäviä tarinoita eri ikäisille tytöille. Pojille suunnattuja lehtiä taas ovat esim. *Lion* ja *Valiant*. Niiden sisältämistä, tasoltaan vaatimattomista seikkailusarjoista eksyy nykyään varsin useita meilläkin ilmestyviin lehtiin. Mainittakoon tyypillisenä esimerkkinä vaikka *Teräsnyrkki* (*The Return of the Claw*) nykyisessä *Sarjakuvalehdessä*. Ulkoasultaan edellisten kanssa samaa linjaa, mutta sisällöltään fantastisempia ovat mm. *Fantastic* ja *The Mighty World of Marvel* -lehdet, jotka edustavat meilläkin tuttuja supersankarilehtiä. Meille myös tuttuja ovat pienet, tasapaksut, nimettömien tekijöiden piirtämät sotasarjalehdet, joita meillä julkaistaan *Korkeajännityssarjoina*. Jalkapallon harrastajille on myös omia sarjakuvalehtiä, jotka varmaan hyvin täyttävät lukijoittensa toiveet. Yhtenä tyypillisenä englantilaisena piirteenä voidaan vielä mainita runsas TV-filmeihin perustuva sarjojen ja lehtien määrä. Tällaisia ovat esim. *TV Action* ja *TV Comic*. *The Persuaders* (Veijareita ja Pyhimyksiä) -lehden sankareilta löydämme tutut Tony Curtisin ja Roger Mooren piirteet.

Se, että edellämainituista sarjoista ei mistään ole kehittynyt todellista kansainvälistä suosikkia, johtuneen juuri siitä, että niiden lukijapiiri on iältään rajoitettua ja vähemmän kriittistä. Mutta mitä sitten on tarjolla "aikuisemmalle" sarjakuvalehtien ystävälle Englannissa? Jos kävelee esim. Sohon nurkilla Lontoossa, saattaa silmiin osua välillä vähän toisen tyyppisiä sarjakuvalehtiä. *Scorchy* sisältää melko meheviä, mutta taiteellisilta ansioiltaan vaatimattomia seksisarjoja hieman Playboyn Annie Fannyn tyyliin. Viime vuosina on myös kiinnostavia undergroundsarjakuvalehtiä alkanut ilmestyä Lontoon lehtikioskeihin. Tällainen on esim. *Cozmic Comics*. Noin kaksi kolmannesta sen sisällöstä on englantilaisten piirtäjien työtä, loput amerikkalaisia alkuperää. Yleensä näiden lehtien sisältö on tasoltaan hyvin vaihtelevaa, mutta virkistävän monipuolista. On seksiä, politiikkaa, kauhua, parodiaa, mystiikkaa jne.

Vaikka niitä ei sanomalehdistä juuri löydäkään, eivät amerikkalaiset sarjatkaan ole sentään englantilaisille aivan vieraita. Niitä on julkaistu melko paljon englantilaisina painoksina sekä myös tuotettu alkuperäisinä. Aikaisemmin oli saatavana Taika-Jimiä, Ratsupoliisi Kingiä, Rip Kirbyä, ym. halpoina englantilaisina painoksina. Tällä hetkellä ei kuitenkaan tahdo löytyä paljon muuta kuin Kippari-Kallea ja Disneyn sarjoja. Alkuperäisiä amerikkalaisia lehtiä saa sen sijaan kioskeista melko runsaasti. Itse Lontoossa niitä näkyy vähemmän, mutta maaseudun pikkukaupunkien lehtikojut ovat usein niitä pullollaan. Lontoossakin amerikkalaisia lehtiä löy-tää runsaasti antikvariaateista, joita on eri puolilla kaupunkia. Runsaaimmin ovat edustettuina ns. DC-lehdet (*Superman*, *Batman*, *Lois Lane* ym.). Ne ovat hinnaltaan halpoja ja monivärisiä. Vanhojen sankarien lisäksi ne ovat laajentaneet aihepiiriään myös romanti-tisiin sekä sota- ja kauhusarjoihin. Taiteel-lisesti ne ovat melko korkeatasoisia, joskin ehkä hieman yksipuolisia. Tasoa kohottanee yleisön palsta, jossa kovasti arvostellaan sekä kirjoittajia että piirtäjiä. Mielenkiin-toisia ovat näiden sarjojen joukossa nykyään esim. Joe Kubertin piirtämä *Tarzan* sekä uuden modernin asun saanut *Ihminen* (*Wonder Woman*). Myös *Batman* on saanut hieman uuden-tyyppisen hahmon. Sitä piirtää nykyään sil-loin tällöin mm. Johnny Hazardin piirtäjä Frank Robbins. Viime vuosina julkaistiin DC-lehdissä paljon *Batmanin*, *Supermanin* ja muiden vanhoja klassillisia tarinoita uusinta-painoksina. Nyt on taas ruvettu enemmän keskittymään uusiin sarjoihin.

Varsin paljon löytää myös meilläkin tuttuja Marvel-yhtymän (Captain America ym.) sekä Williamsin (Tarzan ym.) lehtiä. Harvey comicsin valikoima tuntuu nykyään melko rajoitetulta. Casper-kummitus ja Sad Sack (Moku) ovat nykyään jo meilläkin tuttuja hahmoja. Charlton comicsilla on hieman laajempi, joskin tasoltaan vaatimaton valikoima. On Masia, Blondieta, Abbotia ja Costelloa, romantiikkaa ja kauhua ym. Dell comics tuntuu erikoistuneen televisioon pohjautuvaan sarjoihin ja Gold Key -lehdet taas julkaisivat etupäässä Disneyn sarjoja.

Edellä tuli jo mainittua antikvariaatit. Lontoossa kävellessä voi löytää myös monia muita mielenkiintoisia kirjakauppoja, joissa voi joskus yllättäen törmätä jopa sarjakuvalehtiin. Esim. Watkinsin itämaiseen mystiikkaan erikoistuneesta kirjakaupasta löytyi

pieni lehti nimeltä Zen Comics, jossa on alkuperältään hollantilaisia vanhoihin japanilaisiin Zen-tarinoin pohjautuvia sarjakuvia. Piirtäjä on tällä tavalla saanut itselleen ilmeisesti runsaasti ideoita. Eri asia on sitten onko järkevää tällä tavalla soveltaa vanhoja klassikkoja. British Museumia vastapäätä olevasta filmikaupasta löytää myös silloin tällöin mitä merkellisimpiä lehtiä. Sieltä löytyi mm. Prattfall-niminen Stan Laurelin ja Oliver Hardyn muistolle omistettu, Amerikassa ilmestynyt lehti, joka on yhteydessä Sons of the Desert (Päivänpaisteisia Pässinpäitä) -nimiseen klubiin. Tästäkin lehdestä löytyi pari mielenkiintoista Laurelin ja Hardyyn liittyvää sarjakuvaa.

ENGLANTILAISILLE LASTENSARJAKUVILLE ON OMINAISTA SLAPSTICK-KOMIikka. THE BEEZER-LEHDESTÄ (C) 1972-73 SCORCHER-LEHDESSÄ JULKAISTAAN VAUHDIKKAITA JALKAPALLOSARJOJA. NIITÄ LOYTTÄÄ JO MEILLAKIN BUSTER-LEHDESTÄ (C) IPCM LTD 1972

Myös Roy Rogersin kulta-ajan muistoja vaali-taan omassa lehdessä. Kaikenlainen nostalgia on Englannissa juuri muodissa ja sen myötä voi silloin tällöin ilmestyä myös uusintapainoksina vanhoja sarjakuvia. Great Newspapers Reprinted Special-sarjassa julkaistiinkin v. 1972 lehti nimeltä Six Comics of World War One (Published by Peter Way Ltd., 28 James Street, Covent Garden, London WC2), jossa oli yli 50 vuotta vanhoja englantilaisia sarjakuvia ja novelleja. Tätä lehteä voi vieläkin löytää lehtikioskeista.

Sarjakuvia sisältävät tai käsittelevät kirjat

Monista sanomalehtistripteistä julkaistaan joka vuosi kokoelmakirja. Niinpä esim. Smyther Andy Cappista on niitä julkaistu jo 30. Lät-sä-kirjojahan on ilmestynyt Suomessakin jo muutaman vuoden ajan. Samantapaisia kokoelmakirjoja julkaistaan Englannissa myös ainakin seuraavista sarjoista: Barry Applebyn The Gambols, Grahamin Fred Basset, Dennis Collin-sin The Perishers, McGill & Poelsman Clive, Harry Smithin Billy the Bee ja Hargreavesin Hayseeds. Useimpia yllämainituista on saatavana meidänkin kirjakaupoistamme. Myös Trogin Flookista ja Frank Dickensin Bristowsta on julkaistu kokoelmia. Lapsenmielisille on myös Roope-karhusta saatavana kauniisti väritettyjä laitoksia. Yksi tällainen kirja on ilmestynyt myös suomeksi, tosin ilman värejä.

Paljon ei ole kuitenkaan Englannissakaan sarjakuvia tutkittu. 1960-luvulla ilmestyi pari antologiaa sarjassa British Cartoonists Album, jossa varsinaisten pilapiirrosten lisäksi oli myös otteita ja esittelyjä jois-

takin sen ajan sanomalehtisarjakuvista. Michael Batemanin kirja Funny Way to Earn a Living on myös enemmän keskittynyt pilapiirtäjiin kuin varsinaisiin sarjakuvataiteilijoihin. Denis Giffordin Stap Me! (1971) on pieni, mutta urauurtava antologia englantilaisista sanomalehtisarjakuvista 70 vuoden ajalta. Hän on myös kirjoittanut toisen kirjan sarjakuvista, nimeltään Discovering Comics (1971). Myös George Perryn ja Alan Aldridgen suuri The Penguin Book of Comics sisältää melko paljon tietoa ja esimerkkejä nimenomaan englantilaisista sarjoista ja niiden historiasta. Muualla julkaistuissa sarjakuvahistorioissa on Englanti yleensä jätetty hyvin pienelle huomiolle. Odotettavissa ja toivottavissa kuitenkin on, että Lontoon kirjakauppoihin piankin ilmestyy enemmän kokoelmia ja tutkimuksia, jotka käsittelevät Englannin vanhaa ja uutta sarjakuvaa.

ENGLANTILAISTEN TYÖTÖJEN LEHDET VOIVAT VALAISTA MIELENKIINTOISELLA TAVALLA MAAN KOULLUJAMAA. ESIMERKKI JUNE-LEHDESTÄ (C) IPCM LTD

UNDERGROUND-VERSIO PUNAHIKKU-SADUSTA COZMIC COMICS-LEHDESTÄ

ULKOMAISIA LEHTI- JA KIRJAVUUTUUKSIA

Aku Ankkaa suurennuslasilla

Ariel Dorfman-Armand Mattelart: *Para Leer al Pato Donald*.
Comunicacion de masa y colonialismo. Esipuhe: Hector Schmuckler. Ediciones Universitarias de Valpo. Chile 1972. Siglo Veintiuno Editores, Argentina 1973. 160 sivua.

Näin kirjarovioiden aikaan saattaa olla paikallaan mainita, että eräs vuoden 1972 best-sellereistä Chilessä oli kirja "Para Leer al Pato Donald" eli "Kuinka lukea Aku Ankkaa". Kirja on kahden chilelän tutkijan kirjoittama ja runsaasti kuvitettu.

Osittainkin luettuna teos tuntuu varsin mielenkiintoiselta, joskaan kaikki oivallukset eivät enää ole meille uusia ja vaikka Chilessä ilmestyvä Disney-aineisto on osin erilaista kuin Suomessa. Suomentamisen kirja silti kestäisi. Chilessä ilmestyy neljä erilaista Disney-lehteä, ja niillä on yli miljoona lukijaa. Eräs sikkäläinen naistenlehti on ehdottanut Walt Disneylle Nobelin rauhanpalkintoa.

Kirjoittajat aloittavat varoittelun ja puolusteluun. He arvasivat aivan oikein, että kirja herättäisi kohua, ulkomaillekin. Se on hyökkäys amerikkalaisesta kulttuurista ja Disney-lehtien maahan tuontia vastaan. Aku Ankka esitetään siinä "riisuttuna", ja kirjoittajat hylkäävät "positivismin ja käyttävät uudenlaista kieltä".

Psykologiset ja sosiaalipsykologiset näkökulmat saavat kirjassa suurta painoa. Ensimmäiset luvut käsittelevät mm. Disney-lehtien omituksia perhe- ja sukuasioita, miesvaltaisuutta, sado-masokismia ja kasvatusmenetelmiä. Tarkastellaan vertikaaleja suhteettomia ehdottomia auktoriteettisuhteita, joilla ei ole mitään oikeutusta; sitä että kertomusten lapsikäsiys on vääristynyt ja että ne tehdään aikuisten ehdoon; sitä että rakkautta ei näytetä missään muodossa, vaan sen korvaa raha. Mukavasti kirjoittajat kertovat Disneyn naiskuvasta. He katsovat naisen olevan Hollywoodin stereotyyppi, jolla ei ole oikeutta seksiin, äitiyteen, seikkailuihin eikä kritiikkiin kohteena olemiseen. Tämä maailma on "mundo sexual asexundo".

Kirjaan sisältyy riemukas tutkielma siitä kuvasta, jonka lehdet antavat takapajuisista maista ja ei-valkoisista kansoista. (Kolumbusen, kuningatar Viktorian ja Nixonin mielen mukainen "hyvä villi".) Osuvasti eritellään myös helvetillistä kaupunkikuvaa ja kaipuuta luontoon sekä läpeensä kieroutunutta ja väkivaltaista massaihminen yhteisöä.

Mattelart ja Dorfman käsittelevät tietysti "onnellista" alikehitystä ja köyhien maiden ja kansojen hyväksikäyttöä näissä lehdisissä. Vietnam mainitaan ja näytetään, kuinka meirovoista on tehty Castron näköisiä partamiehiä. Kirjoittajien mukaan proletariaattia, tuottavaa työtä tekeviä työläisiä ei näytetä koskaan. Työ, jos sitä on, on seikkailua. Kul-ta sataa taivaasta, aarteita löytyy, on fetisismiä ja materialismia. Köyhät ovat pahoja ja laiskoja, maalaiset ovat tosin aina hyviä ja tasapainoisia. Mikään ei muutu eikä kukaan kasva. D&M: "Niin kauan kuin Aku Ankka on vallassa... niin kauan kuin hänen iloinen naamansa näkyy maamme kaduilla... niin kauan imperialismi ja porvaristo voivat nukkua yönsä rauhassa."

Vain humoristi yrittää tilata kirjaa Chilestä. Sen voi yrittää ostaa argentiinalaiselta kustantajalta (Siglo Veintiuno Editores, SA, av. Cordoba 2064, Buenos Aires) josta kirja tulee hitaasti ja 5-10 markan laskun seuramana. - Sarjainfon seuraavassa numerossa esit-
telemme vihdoin ruotsalaisen Göran Riben tutkimuksen Aku Ankan yhteiskuntakäsityksestä.

J.R.

Schickelin "The Disney Version", kriittinen amerikkalainen analyysi Disneyn imperiumista, on ostettavissa kuudella markalla (ja risat) pehmeäkantisena ainakin Akateemisesta kirjakaupasta.

"Ruotsin Tintti", Jan Lööfin etevä Felix-sarjakuva on nyt päässyt myös kirjan asuun. Felix och den stora upproret on ilmestynyt kahdessa osassa, kakkosessa on kuulu tarina vallankumouksesta Karibian merellä, jonka vuoksi joku lehti lopetti Felixin julkaisemisen. Saa ainakin Kirjavintistä Helsingistä.

Rius on Meksikon suosituimpia sarjakuvapiirtäjiä (kerroimme hänestä Sarjainfon numeros-
sa 1/73). Hän on erittäin tuottelias ja ottaa halvoilla nelivärisillä kirjasillaan kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin. Nyt Riusta on ilmestynyt sarjakuvalehti The Chicanos (50 centtiä, 32 sivua), jota voi kysyä esim. osoitteesta NACLA, Box 57, Cathedral Sta., New York, New York 10025, USA.

Tarzanologeille: Gabe Essoe -niminen henkilö on julkaissut Tarzanin tarinaa elokuvissa käsittelevän kirjan Tarzan of the movies: A Pictorial History of More Than Fifty Years of E.R. Burroughs' Legendary Hero. 208 sivua, paljon kuvia, n. 46:55 helsinkiläisissä kirja-kaupoissa.

Sarjainfossa 1972:6 mainittu tietoisia saksalainen Reitbergerin ja Fuchsin sarjakuva-anatomia Comics on julkaistu rororo-sarjassa pokkarina ja kuvitukseltaan tyypistettynä. Sivuja 333, hinta n. 10:45 (halpa).

Uudesta ranskalaisperäisestä Lucky Luke -lehdessä "nuorille tarkoitettu kuukausijulkaisu", ilmestyi keuhkallä n:o 0. Se ei vielä lupaa mitään hyvää, mutta ehkäpä lehti on aivan toisennäköinen ja tyyppinen kun se loka-kuussa alkanee ilmestyä säännöllisesti.

Charlie: kuukausittain ilmestyvä ranskalainen lehti "täynnä huumoria ja sarjakuvia". Myös arvosteluja & uutisia. Sarjat parhaasta päästä: Li'l Abner, Tenavat, Kippari Kalle, Velho, Lätsä, Pulteri, Rome Brown, Crepaxia, Buzzellia ja Wolinskia, jne. Suositellaan.

El Globo: Charlien ja italialaisen Linuksen tyyppinen espanjalainen julkaisu. Samoja sarjoja kuin näissä, korkeatasoinen lehti siis. Mafalda on lehden nimikkohahmo. Esittelee piirtäjänsä.

Trinca: (ks. artikkelia Espanjan sarjakuvasta viime Infossa) upea "nuorille tarkoitettu" kaksi kertaa kuussa ilmestyvä julkaisu. Värikkäitä ja usein melko avantgardistisen tuntuista sarjoja, tekijöinä parhaat espanjalaiset taiteilijat. Myös muuta aineistoa.

Nostalgia Comics 2: (1972): parhaita amerikkalaisia lehtisarjoja 30- ja 40-luvuilta: ensimmäinen Rip Kirby, Flash Gordon Mongolla, Kippari-Kalle, Tim Tyler, ratsupoliisi King, Just Kids, Moon Mullins, Lähes sata sivua. Sarjat esitellään.

Para Leer Pato Donald, kriittinen analyysi Aku Ankan maailmasta, oli viime vuonna Chilen best seller. Tätä kuvitettua ohutta kirjaa voi tiedustella osoitteesta Siglo Veintiuno Editores, SA, av. Cordoba 2064, Buenos Aires, Argentina. - Argentiina taitaa tätä nykyä olla chilelaiden kriittisten kirjojen saantipaikana varmempi kuin Chile.

Graphic Story World: ulkoasultaan tyylikäs, tärkeä amerikkalainen fanzine. Käsittelee paljon myös eurooppalaista sarjakuvaa. Runsaasti kirjaesittelyjä. Ilmestyy kuusi kertaa vuodessa, \$ 4. Osoite: P.O. Box 16168, Long Beach, California 90806, USA.

Schtroumpf - les cahiers de la bande dessinée: monografianumeroita julkaiseva ranskalainen arvovaltainen lehti. Esittelee tärkeimpiä ranskalaisen kielialueen tekijöitä (esim. ROUDUSTA tutut Franquin, Roba, Peyo, Macherot sekä Tintin isä Hergé). Haastatteluja, tutkielmia ja bibliografioita. Julk.: Jacques Glénat, 17 av. Alsace-Lorraine, F-38000 Grenoble, France. Numeroiden hinta vaihtelee (ulkomaille yleensä 6 tai 11 FF).

PORKK-UUTISIA

Sensuurihenkiä Ruotsissa

Tukholman alueella toimiva suuri osuusliike Konsumentföreningen Stockholm med omnejd on eräiden jäsentensä taholta tulleet aloitteesta ryhtynyt rajoittamaan sarjakuvalehtien myyntiä myymälössään. Jäsenten aloitteesta vaaditaan poistettaviksi myynnistä lehdet joiden sisältö on selvästi väkivaltaa ihannoivaa, raastavaa, rasistista tai pelottavaa. Aloitetta motivoidaan viittaamalla päivittäisiin, täysin tarkoituksettomiin, eritoten vanhuksiin kohdistuviin väkivaltarikoksiin. Todestaan monien psykologien ja sosiologien näkemyksen suora riippuvuus näiden rikosten ja sellaisen kirjallisuuden ja elokuvan välillä, jossa samaiset rikokset esitetään henkilöstä riippumattomana tai hauskana pilana. Aloitteen johdosta osuusliikkeen johtokunta asetti toimikunnan käymään läpi myynnissä olevat sarjakuvalehdet, minkä jälkeen välittömästi poistettiin yhdeksäntoista lehteä myynnistä.

Niistä on nimistä päätellen seitsemän sota- tai agenttiaiheisia, yksi Villin Lännen, yksi viidakkoaiheinen sekä loput kymmenen erilaisia kauhusarjakuvalehtiä. (Poistetuista lehdistä ilmestyy Suomessa ainakin Pilotti, Ihmissusi ja Frankenstein, Shokki sekä Shokki Special.)

Edelleen aloitteen pohjalta pyritään laajentamaan myyntikielto ulottumaan kaikkiin Ruotsin osuusliikkeisiin. Pyrkimättä mitenkään väittämään hauskana leikkina tehdyn väkivallan esittämistä positiiviseksi tai edistämisen arvoiseksi ilmiöksi olisin taipuvainen kritikoimaan toimenpiteitä, joihin Ruotsissa on ryhdytty. Ensinnäkin tässä lyövästä vastakkain syvä huolestuminen nykyisistä väkivaltailmiöistä ja nuorison vartumisesta viinon yhtäältä, toisaalta toimenpiteet joihin vaaditaan ryhdyttäväksi. Käytännössä asiat tällaisissa tapauksissa aina menevät siihen että saneerataan varmuuden vuoksi kunnolla kun kerran on saneeraamaan lähde, ja sitten saneerataan kaikinpuolisen roskan ohella sellaista mitä ei niin välttämättä tarvitsisikaan hävittää.

On jollakin tapaa huvittavaa havaita, että aloitteen tekijät vetoavat samantapaisiin väitteisiin kuin psykiatri, tri Frederic Wertham 50-luvun alussa, jolloin hän ryhtyi vähentämään nuorisorikollisuutta julistamalla risitretken sarjakuvalehtiä vastaan. - Yhteensattuma muuten sekin että Werthamin toiminta sattui samoihin aikoihin jolloin senaattori McCarthy saneerasi epäamerikkalaisia. En voi sanoa sen enempää psykologien ja sosiologien näkemyksestä, mutta Werthamin toimin-

nan jälkeen amerikkalainen sarjakuva menetti suurelta osalta luomisvireytensä ja latistui huomattavasti. Sen vuoksi kaikenlainen estäminen näyttää minusta huolestuttavalta toiminnalta. Pitäisi sen sijaan opettaa sarjakuvien lukijoita analysoimaan lukemiansa sarjakuvia. Uskon heidän pianikin käyvän tyytymättömiksi lukemiinsa tusinatuotteisiin ja etsiytyvän heidän älyllistä kapasiteettiaan paremmin työllistäviin sarjakuviin, kirjoihin, elokuviin jne., jne., jne.

HK

Merkkihetkiä

Lokakuun 16. päivänä kuluva vuotta täytti Walt Disney Productions 50 vuotta. Merkkita-pauksen kunniaksi on Viikkosanomissa alkanut ilmestyä (alkaan numerosta 1973: 38 joka toisessa numerossa) Disneyn tyttären laatima, runsaasti ja huolella kuvitettu elämäkerta Walter-isästä. Luotettavista lähteistä saamiemme tietojen mukaan artikkelisarja on laajin Pohjoismaissa ilmestynyt Disneystä käsittelevä kirjoitus.

Joulukuun 50-vuotisjuhlan kunniaksi elokuvateattereihin Disneyn Lumikki, joka nyt ensi kerran vuoden 1938 jälkeen nähdään jälkimmäntä kertaa, ja mahdollisesti myös leikkaamattomana.

Osittain aika umpimähkäisen tuntukselta protestin tarpeesta alkujaan syntynyt, omintakeisen ja elinvoimaisen ilmaisuvälineistön kehittynyt underground-sarjakuva on viime aikoina ruvennut osoittamaan risteytymisen oireita sikäli, että u-lehdissä maineensa luoneen Richard Corbenin sarjakuva on ilmestynyt äskettäin Creepy-nimisessä kauhusarjakuvalehdessä (n:o 56), läpikaupallisissa yhteyksissä siis, ja toisaalta eräät veteraanipiirtäjät ovat osoittaneet kiinnostusta underground-julkaisukanaviin. Näin on Krupp Comic Works-kustantaja julkaissut tänä vuonna uusintoina amerikkalaisen sarjakuvan

UP FROM THE DEEP: TYÖN JA PAPPISMIEHEN UNET SATUVAT YKSIIN... PAPA SUPERMIEHENÄ... TYÖTÄ PUOTOI PAPIIN MAAN-
PAINALLE. (C) 1972 by RICHARD CORBEN

GRAPHIC STORY
MAGAZINE/14:
BASIL WOLVERTONIN
KASVOTUTKIELMIA
"EI VÄNGÄLÄ!"

SPIRIT/1:
PARI
STATISTIA
ETUALALLA
PAIHENKI-
LON POISTU-
ESSA MAARA-
TIEOISESTI
TAUSTALLE
(C) 1973
by WILL
EISNER

etevimpiin lukeutuvan taitajan Will Eisnerin The Spiritiä. Alunperin vuonna 1946 imestyneitä sarjoja sisältävään lehteen Eisner on laatinut varta vasten kannen sekä lyhyitä väliepisoodeja. - Myöskin maineikas Basil Wolverton kuuluu olevan kovin kiinnostunut sarjojensa julkaisemisesta underground-lehdissä. Luotettavalta taholta saamamme tiedon mukaan hän ei kuitenkaan usakalla antaa töitään niiden julkaistaviksi peläten hankaluuksia työnantajansa kanssa. Hän toimii nykyään erinäisten uskonnollisten järjestöjen julkaisujen kuvittajana.

Sarjakuviaan itse kustantavat piirtäjät ovat kenties kiinnostuneita kuulemaan, että Kirjastopalvelu on ruvennut välittämään omakustanteita kirjastoille. Systemi toimii käytännössä siten, että tuotteensa kirjaksi kustantanut taiteilija ilmoittaa kirjansa Kirjastopalvelulle, joka monistaa omakustanteista listan ja lähettää sitten sitä kirjastoille. Näin voivat sitten tilata kirjoja listan mukaan. Kiinnostuneille omakustantajille tiedoksi: Kirjastopalvelun osoite on Museokatu 18 A, 00100 Helsinki 10, puh. 441 356.

Yhdysvalloissa ilmestyy edelleen runsaasti underground-sarjakuvalehtiä. Niihin on mahdollista tutustua paitsi Jymy-sarjojen välityksellä tilaamalla niitä suoraan amerikkalaisilta kustantajilta. Jos joku on kiinnostunut, ottaakoon yhteyttä Pekka Gronowiin, Gronow neuvoo miten voitte itse tilata, tai voitte myös jättää tilauksen hänelle. Gronowin osoite: Pietarinkatu 12 A 21, 00140 Helsinki 14, puh. toimeen 401 5428.

Espanjalaista sarjakuvan ystävää tapaamassa

Tämän kirjoittajalla oli ilo saada vieraila viikon verran viime toukokuun lopussa Espanjan sarjakuvakulttuurin keskuksissa Madridissa ja Barcelonassa ja viettää joku päivä tunnetun sarjakuvaihmissen Pachon Fernandesin vieraanvaraisessa kodissa Madridissa.

Pacholle ei taida mikään kulttuurin saati populaarikulttuurin ala olla vieras, mutta ennen kaikkea tämä vasemmistolainen arkkitehti-opiskelija tutkii sarjakuvia ja kirjoittaa niistä. Hän malttoi istua aamusta iltaan kirjastohuoneessaan ja esitellä vieraalle sen aarteita. Huone on sekä seinien että lattian suunnassa niin täynnä kirjoja ja lehtiä -isäntä myös lahjoitti niitä vieraalleen - eri puolilta maailmaa, että liikkuminen siellä vaatii hie-
man akrobatistisia kykyjä. Ja koko ajan postimiehet raahaavat ovelle kirjeitä ja kirjapakketteja. Pacholla on nimittäin laaja suhteiden verkosto maailmalle; hän käy vaihtokauppaa ja avustaa eri julkaisuja kirjoituksillaan. Esimerkiksi Kuuban uusi "sarjainfo" näyttää no-
jaavan paljolti Pachon ja kumppaneiden avustuksiin, ja viime numerossahan Suomen Sarjainfon lukijat saivat tutustua espanjalaisiin sarjakuvalehtiin Pachon kynitse. Iso espanjalainen nuortenlehti julkaisee hänen juttujaan sarjana ja jopa mainostaa itseään niillä.

Onpahan niinkin, että Espanjan tiedotusministeriö on julkaissut Pachon kirjaisen "notas historiograficas 1895-1965", jossa vuotuiset sarjakuvamaailman merkkitaupaukset on pystyko-

lumneissa rinnastettu kunakin vuonna sattuneisiin juttuihin kirjallisuuden, elokuvan, maalaustaiteen, muiden taiteiden, tieteen ja tekniikan, kansainvälisten tapahtumien ja Espanjan tapahtumien alalla. Tällainen mielenkiintoinen ryhmittely - jos se tehdään hyvin ja sitä luetaan oikein - voi avata tietä marxilaiselle sarjakuvatutkimukselle; käsittelee tieteellisen sosialismin mm. tuotantovälineiden kehitystä ja katsoo yhteiskunnan alarakenteen vaikuttavan taiteisiin. ("notas..." sisältyy kirjaan Estudios de Informacion, joka on Helsingin yliopiston kirjastossa. Se lienee paras avain Espanjan sarjakuvaan, joskin niukasti kuvitettu. Kirjassa on lyhyet englanninkieliset referaatit.)

No hyvä. Pacho järjesti vieraalle mahdollisuuksia tavata sarjakuvien tekijöitä ja keräjiä sekä käydä näyttelyissä ja antikvariaateissa. Antikvariaatit ovat siitä mukavia, että lehtien hinta laskee vanhetessa - hienon 60 vuotta vanhan kuvalahden voi saada markalla. Eräillä Madridin ja Barcelonan kaduilla on vierä vieressä kioskeja ja pyörillään seisovia matkaperävaunun näköisiä myymälöitä vanhoille kirjoille ja lehdille, ja Barcelonan markkinatalo on sunnuntaisin omistettu samoille tuotteille. Pacho muuten tekee yhdessä Barcelonassa asuvan Antonio Martinin kanssa Sarjainfoa vastaavaa Bang-lehteä, joka on kyllä totuuden nimessä avisiämme monin verroin komeampi ja paksumpi. Bang maksaa yli 6 markkaa, ja siinä on mainoksia.

Mainittu näyttely oli hyvin perusteellisesti tehty "35 vuotta espanjalaista sarjakuvaa" (siis sisällissodan jälkeen), jonka panelit oli jo purettu, koska näyttely oli lähdeissä kiertämään muuta Espanjaa.

Pacho muistuttaa ärsyttävän paljon kävelevää tietokonetta. Hän saattoi kesken kaiken innostua esitelmöimään postikortti-, elokuvamainos- ja aikakauslehtikokoelmistaan, jotka todistivat mm. sen, että saksalaiset aatetoverit auttoivat Francoa kohdistamaan kovan propagandahyökkäyksen Espanjan kansaan sisällissodan aikana ja jälkeen. (Esim. elokuvilla oli espanjankielinen tuottaja ja nimi, mutta tekopaikka oli Berliini.) Pacho oli kiinnostunut Suomen populaarikulttuurista. Puupäät ja Asmo Alhot hän muisti vanhastaan, mutta hän tahtoi kuulla erityisesti "suomalaisesta undergroundista". Amerikkalaiset U-sarjat ovat nimittäin liikuttavan suosittuja näissä piireissä. Espanjalaisina versioina niitä ei voi ajatellakaan julkaistavan: poliittinen puoli ehkä menisi, mutta seksipuoli juuttuisi armotta sensuuriin. Milton Caniff ja muut jenkkiveteraanit ovat hyvässä huudossa, samoin italialais-argentiinalainen Hugo Pratt sekä tietysti Espanjan omat pojat, kauhu- ja science fiction -sarjakuvien tekijät, jotka ovat tunnetumpia USA:ssa kuin kotonaan. Huvittavalta tuntuu se, että espanjalaiset opiskelijat eivät yleensä osaa englantia kuin nimeksi; heillä lieneekin vaikeuksia lukea ihailemiaan sarjakuvia.

Kerrottakoon nyt sekin, että sarjakuvan harastaminen ei Espanjassa ole ihan yhtä huoletonna kuin Suomessa. Pachon ja kumppaneiden järjestämän kansainvälisen populaarikulttuuriseminaarin ehti poliisi käydä sulkemassa vähän ennen kuin sen oli määrä loppua. Joskus sarjakuvaihmiset saavat toisiltaan kirjeitä, jotka posti on huomaavaisesti avannut valmiiksi.

Espanja on maailman tärkeimpiä sarjakuvamaita, ja Sarjainfo yrittää vielä palata asiaan

yhdellä jutulla, jossa annetaan hieman numero- ja kustantajätietoja. Jukka Rislakki

Washingtonin lahja Suomen ja Santo Domingon lapsille

Kaikki tiedämme, että sarjakuvaa käytettiin innokkaasti propagandavälineenä toisessa maailmansodassa. Kylmä sota ei suinkaan tehnyt tästä kehityksestä loppua, vaan tänäkin päivänä Yhdysvallat käyttää virallisessa ulkopoliittikassaan apuna sarjakuvalehtiä.

Yhdysvaltain puolustusministeriö eli Pentagon tekee suurisuuntaista pr-työtä, jonka puitteissa valmistetaan ja levitetään erityisesti elokuvia ja lehtiä. Niiden joukossa on mm. sarjakuvalehtiä, joissa esitellään nuorille lukijoille, kuinka mukavaa ja kunniakasta puolustusvoimissa palveleminen on. Pentagonin pr-työtä tukevat eräät kaupalliset sarjakuvalehdet julkaisemalla kertomuksia ja mainoksia armeijasta.

Yhdysvaltain tiedotuspalvelu USIS on levittänyt Thaimaassa thainkielisiä sarjakuvalehtiä, joissa ylistetään thaimaalaisten joukkojen osuutta Vietnamin sodassa. USIS ja amerikkalainen sotilasedustusto kustansivat ja painoivat 10 000 sarjakuvalehteä Kolumbiassa vuonna 1971. Lehdet oli teettänyt Kolumbian armeija osana vastasissitoimintaansa.

Vuonna 1969 USIS ja sen toimeksiantaja ulkoministeriö levittivät Latinalaisen Amerikan suurimpiin kaupunkeihin 147 000 kappaletta sarjakuvalehteä nimeltä El Desengano, Petos. Tätä espanjankielistä lehteä jaettiin eniten Santo Domingossa, Guatemalassa ja Buenos Airesissa, kaupungeissa, joissa kaupunkisissitoiminta oli ilmeisesti kehittymässä vaaralliseksi.

[Kopion tästä lehdestä saa ostaa osoitteesta: NACLA, Box 57, Cathedral Station, New York 10025 (pyytäkää julkaisua Latin America and Empire Report Vol. VI no. 7/September 1972.)]

Lehdessä sissien johtaja esitetään puolihulluna ja verenhimoisena miehenä, joka ei välitä mitään muiden kärsimyksistä kunhan vain saa vallan käsiinsä. Lehden sankari, nuori reformisti on hänen vastakohtansa ja perii lopulta voiton. On mielenkiintoista havaita, että eräissä tänä vuonna meillä ilmestyneessä Nick Carter-kirjassa on aivan samanlainen teema ja juoni. Santo Domingon ja Suomen lapset saavat samanlaista kulttuuria, edelliset tosin lahjaksi ja jälkimmäiset pienestä maksusta.

J.R.

TURUN SARJAKUVAKERHO SYNTY -SYNNYTYKS KIVULKONEN

Viime Sarjainfossa oli Varsinais-Suomen alueinfo-
palstalla uutinen, joka kertoi Turkuun perustella
olevasta paikallisesta kerhosta. Huhtikuun 28. pöi-
vänä pidettiin kylläkin kerhon perustava kokous.
Kerhon nimeksi tuli Turun Sarjakuvakerho (r.y.) ja
se sai ensimmäiseksi johtokunnakseen seuraavanlai-
set henkilöt: puheenjohtajaksi Markku Haapio, vara-
puheenjohtajaksi Mauno Vuosmaa, sihteeriksi Turku
Suomen, taloudenhoitajaksi Jouni Hyttinen, tiedot-
tajaksi Timo Lehtinen ja arkistointijohdajaksi Jari
Lehtinen sekä muiksi jäseniksi Matti Pönkä ja Ilk-
ka Heikkilä. Kerhon toiminta ei ole vielä pahemmin
päässyt vauhtiin monien käyttäjien järjestelyjen ja
eräiden organisaatiopulmien vuoksi. Rekisteröinti-
anomus on silti jo lähetetty ja muunkin toiminnan
arvellaan lähtevän käyntiin jo ennen vuodenvaih-
dettua.

Suurin toimintaa viivästyttänyt kanto kassassa
on suhte Suomen Sarjakuvaseuran. Turun Sarjakuva-
kerho perustettiin nimenomaan Suomen Sarjakuva-
seuran rinnalle monipuolistamaan sarjakuvan harras-
tajien toimintamahdollisuuksia Turussa. Sarjakuva-
seuran ei pysty Helsinki-keskeisyytensä takia
tarjoamaan pääkaupungin ulkopuolella oleville jä-
senilleen muuta kuin Sarjainfon.

Tarkoituksena oli se, että Turun kerhoon liitty-
vä liittyisi samalla jäsenmaksulla automaattisesti
myös Sarjakuvaseuraan. Jäsenmaksu jaettaisiin yh-
distysten kesken siten, että Seura saisi leijonan-
osan ja Turkuun jäisi postimerkkirahoiksi jokuksen
lanti.

Sarjakuvaseuran johtokunnan Helsinki-jäseniä
ei tällainen järjestely kuitenkaan - monista eri
syistä tyydytä. Seuraan liittyvän tulee maksaa jä-
senmaksu lyhentämättömänä. Turun kerhon jäsenmaksu
on yhtä suuri kuin Seuran, joten tätä käytäntöä
jouduttaan Turun kerho ei saisi pennin kylläkin
jäsenmaksutuloja (ja mitä muita tuloja vasta perus-
tetulla kerholla olisi?). Tilanne on siis kiihka-
ja kummallinen ja ylen sekava. Kysymys ratkaistaan
Sarjakuvaseuran vuosikokouksessa, jossa toivon
mukaan asia käännyttävä parhain päin. Käytännössä tämä
kuitenkin merkitsee sitä, että Turun kerhon toi-
minnan täysitehoinen alkaminen viivästyy vielä aina-
kin kuukaudella ellei pitempäänkin.

Organisatorisista jaksailuista huolimatta on Tu-
run Sarjakuvakerho suunnitellut tulevaa toimintaansa
lähtövalmiudessa. Tarkoituksena on päästää Turun
kaupunginkirjaston kanssa samanlaisen sopimukseen
kuin paikalliset kirjalliset kerhotkin (kirjasto mak-
saa ilmoittelun ja antaa huoneiston käyttöön, kerho
järjestää tilaisuuksia muuten). Tämä tietäisi melko
edullisia luento- ja esitelmäsarjoja jne. Samoin on
pyrkimykseen päästää yhteistoimintaan elokuva-kerho-
jen yms. kanssa piirroksien esittämiseksi.

Suurin tuleva projekti on kuitenkin turkulaisiin
voimin tehty sarjakuvalehti. Esiin kerran vuodessa
ilmeistyväkin se voisi antaa kuvaa turkulaisesta
sarjakuvasta, antaa piirtäjille mahdollisuuden esi-
esiintymiseen julkisuudessa jne. Suurin ongelma on
tietenkin rahoitus, sillä pelkät painamiskulut nous-
sevat 1000-2000 markkaan riippuen koosta, väriästä
ja painosmäärästä. Turun ja Porin läänin taidetoimi-
kunta on näkynyt kyllä antavan melko helposti ja
paljon rahaa eri tarkoituksiin, joten sieltä ehkä
löytyy apu. Tällä hetkellä on alustavasti kysely
hintoja kirjapainoista ja suunniteltu lehden yleis-
linjoja.

Toinen suuri tavoite on saada itselle oma toi-
mintatila. Lähinnä voivat kysymyksen tulla kerras-
talojen väestösuojat, joita Turussa lienee vielä
saattavissa melko sopuisaan hintaan.

Tarkempia tietoja kerhon toiminnasta antavat
puheenjohtaja Markku Haapio (os. 21570 Sauvo, puh.
730 319) ja varapuheenjohtaja Mauno Vuosmaa (os.
Piispankatu 2 b 18, puh. 29469) ja tietenkin kaik-
ki muutkin johtokunnan jäsenet. Jäseneksi liitty-
minen käy pelkättäkin ilmoittamalla nimensä ja osoit-
teensa jollekin em. ihmisistä. Tämän vuoden jäsen-
maksun Suomen Sarjakuvaseuralle maksaneet ovat auto-
maattisesti Turun kerhon jäseniä. Ottakaa silti
yhteyttä.

NVL:n SARJAKUVAKILPA

Viime Sarjainfon numerossa kerrottiin NVL:n Tu-
run siiven järjestämästä sarjakuvakilpailusta alle
16-vuotiaille. Kilpailu ei ollut vielä ratkennut
viime lehden ilmestyessä. Tulokset ovat nyt tiedos-
sa. Voittajat olivat: 1. Aarni Haikkonen, 2. Outi
Suomen, 3. Arto Huttunen, 4. Juha Pönkä, 5. Mar-
ja Juvenen.

Koska voittajien töitä ei ole julkisesti esitet-
ty, on tähän lainattava Turun Sanomien Jyrki Vuoren
arviointia töistä. "Kaikki kilpailuun osallistuneet
sarjakuvat ovat vain yhden suurikokoisen piirustus-
arkin kokoisia, joten todellista sarjakuvan luon-
teeseen kuuluvaa jatkuvuutta niissä ei ole. Parhaas-
sa töissä on kyllä jo havaittavissa piirtämisen taito-
ta, mutta tekniikan kanssa on vielä niin ja näin -
esimerkiksi lehdessä julkaistaviksi sarjat ovat
liian hennosti tai suttuisesti piirrettyjä. Ideoi-
den omaperäisyydessä on myös toivomisen varaa; ko-
vin monesta kilpailutyöstä näkee osikuvat lähes em-
sisilmäyksellä."

Kilpailun järjestäjien kykyyn ja vastuullisuus-
teen nähdessä jätin ainakin ulkopuolelle melko heik-
ko kuva. Tuomarina oli ollut monenkirjava sakki,
joista useimpien sarjakuvatielmänsä supistui päivä-
lehden sarjakuvaseosten seuraamiseen. Lisäksi lu-
vattua näyttelyä kilpailuun osallistuneista töistä
ei pidetty, joten osanottajien kilpailusta saama
hyöty supistui niihin muutamia kymppieihin, joita
palkinnoiksi jaettiin. Järjestäjien ainoa pyrkimys
näyttää olleen järjestää jotain palkin järjestä-
misen vuoksi - sarjakuvaa siksi, että se sattuu
olemaan muotia.

VETOOMUS HELSINGIN ULKOPUOLELLA ASUVILLE SARJAKU- VAN HARRASTAJILLE

Edellä kuvattiin niitä hankaluuksia, joita Turun
kerholla on ollut ja on suhteitten järjestämisessä
Sarjakuvaseuraan. Suurin ongelma on tietenkin Seu-
ran organisaation heikkoudessa. Nykyisten sään-
töjen puitteissa Seuran toiminta jää pakostakin
liian Helsinki-keskeiseksi. Käytännössä esim. ou-
lulainen jäsen saa jäsenetun vain Sarjainfon. Tu-
tustuskäynnit, esitelmät jne. ovat eittämättä
ulottamattomia. Tämä epäkohta poistuisi muutta-
malla Seuran organisaatiota siten, että Suomen Sar-
jakuvaseurasta tulisi keskusjärjestö, paikallisten
sarjakuvakerhojen katto-organisaatio, johon
kuuluisi vain yhteisjäseniä. Paikalliskerhot jär-
jestäisivät paikallisen toiminnan, luennot, piir-
tämisen opetuksen, arkistoinnin jne. ja Seura
hoitaisi pääasiassa vain Sarjainfon julkaisemisen,
ulkomaansuhteet ja mahdollisen keskusarkis-
ton. Varat paikallisille kerhoille tulisi jäsen-
maksuista ja paikallisista avustuksista (kunnat,
lääniä taidetoimikunnat jne.). Seura saisi pää-
osan rahoistaan rahastoilta (kunhan asema kunnolla
vakintu, sieltä heruu kyllä varoja riittämiin)
ja osin jäsenjärjestöjen jäsenmaksuista.

Kaikki tunnustavat tämän järjestelmän edulli-
suuden, mutta koe paikallisia kerhoja on vain
yksi (Turussa) ja toinen olisi vaivatta perus-
tettavissa (Helsinki) ei jäsenjärjestöpohja ole
lähelläkään riittävä organisaation muutokselle.

TÄSTÄ SYYSTÄ on toivottavaa, suotavaa ja vält-
tämätöntä, että eri puolella Suomea perustetta-
siin pienempiä ja vilkkaita paikalliskerhoja. Sar-
jakuvaseuran jäsenluetteloon ym. lähtetien perus-
teella tuntuu siltä, että ainakin Tampereella,
Porissa, Jyväskylässä ja Oulussa olisi harrastus-
ta siinä määrin, että kerhon perustaminen olisi
mahdollista. Tavoitteena voitaisiin pitää sitä,
että ensi vuoden aikana saadaan organisaation muu-
tos suoritettua.

NYT TÖPINÄKSI JA AKKIA!

KOLME TAPAA SÄILÖÄ SARJAKUVIA

MARKKU HAAPIO

Useimmat sarjakuvien keräilijät joutuvat saman pulman eteen kokoelman kasvettua jonkin 500 lehdenkin mittaan. Hyllyt ja kaapit alkavat pursua sarjakuvalehdistä ja ennen pitkää joku, joko keräilijä itse tai hänen perheenjäsenensä hermostuu. Sitäpaitsi hajan hajan (ja vaikka siisteissä pinoissakin) olevat lehdet ovat kovin alttiita repeytymisille, katoamisille, pikkulapsille ja lainaksi pyytäjille. (Ja kissoille. Toim. huom.)

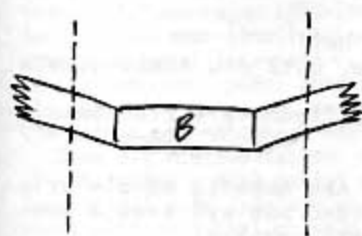
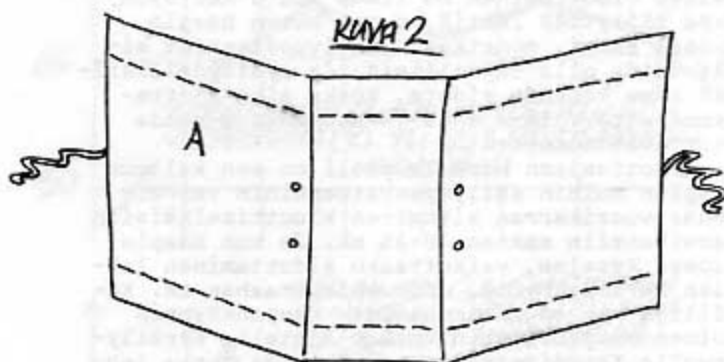
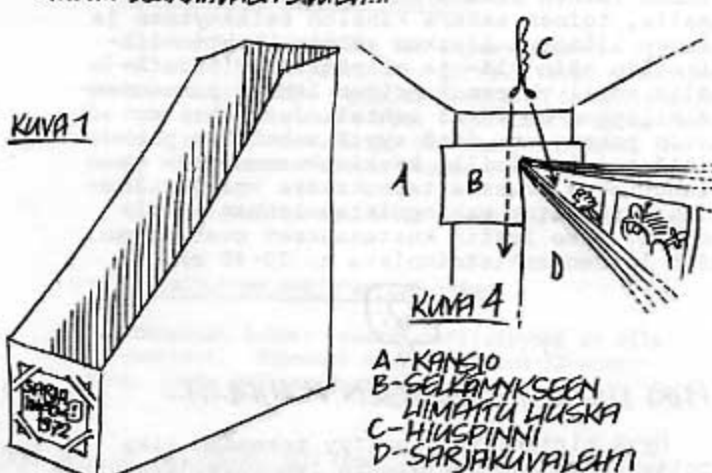
Paras tapa säilöä lehtensä on ehdottomasti sitoa (sidotuttaa) ne vuosikerroittain kovien kansien väliin. Vikana on vain se, että harvalla kai on kaikista lehdistään täydet vuosikerrat ja vielä moitteettomina kappaleina. Ainakin minulla on monia täysiä vuosikertoja, mutta niistä ehkä vain pari on niin täydellistä, ehjää ja siistiä, että ne malttaisi sidotuttaa. Muissa on aina joku lehti, jossa on pieniä virheitä, repeytymiä, suttauksia jne., että metsästän sen tilalle parempaa yksilöä. (Sitäpaitsi on ennen sidotuttamista syytä ottaa jostain selville, onko sitomisella mitään negatiivisia vaikutuksia lehtien keräilyarvoon. (Vastatkoön, jos joku osaa!))

Toinen hyvä tapa on erityinen pahvinen tai muovinen aikakauskirjakansio (kuva 1). Se on helppokäyttöinen, kätevä ja pitää lehdet siisteinä ja ehjinä. Ainoa vika on hinta, joka pyörii jossain 5-7 markan paikkeilla kippale (totta kyllä: jos pystyy pulittamaan tonnin verran parista Aku-vuosikerrasta, pystyyne ostamaan näitäkin). Eräs keräilijä väitti löytäneensä karkeampitekoisia ja arkisen näköisiä tällaisia kansioita jostain kaupasta vähän alle kaksi markkaa/kpl. Minä en ole vielä löytänyt, mutta elän toivossa.

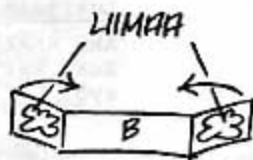
Kolmas tapa on halvin, mutta vaatii hiukan näpertelyä. Kaupoissa myydään tukevasta, ruskeasta pahvista tehtyjä ns. poistokansioita (hinnat koosta, laadusta ja kaupasta riippuen 90 p - 1,50 mk). Niitä valmistetaan kahta kokoa, A 4 ja A 5. Kansiot ovat yksinkertaisia, niissä on kannet, selkämys ja nauhat, joilla kannet voi sitoa kiinni (kuva 2). Näistä voidaan pienellä askartelulla valmistaa käteviä sarjakuvalehtien säilytyskansioita. Kannet on syytä pienentää lähelle arkistoitavaksi aiotun lehden kokoa. Tämä siksi, että iso kansio vie turhaa tilaa ja toiseksi lehdet joutuvat liian suu-

rissa kansioissa roikkumaan pelkkien kannattimien varassa, mikä ei ole niille terveellistä. Kansio on syytä mitoittaa n. 1-1,5 cm leveämmäksi kuin siihen tarkoitettu lehti. Sarjakuvalehtien koko on yleensä niin pieni, että kansia on useimmiten kavennettava (poikkeuksena esim. vanha Sarjakuvalehti). Kavennus kannattaa tehdä kansion molemmista reunoista (kuva 2, katkoviivat). Kansion reunoja kavennettaessa ei leikkaamiseen kannata käyttää saksia, jotka jättävät rumaa ja epätasaista jälkeä. Parhaiten leikkaus onnistuu tukevan viivottimen (mieluiten metallisen) ja ns. Stanley-veitsen (pieni kolmiomainen terä, iso kahva; käytetään mm. korkkimattojen, tapettien yms. leikkaamiseen) avulla. Hinta alimmillaan 5-6 mk.

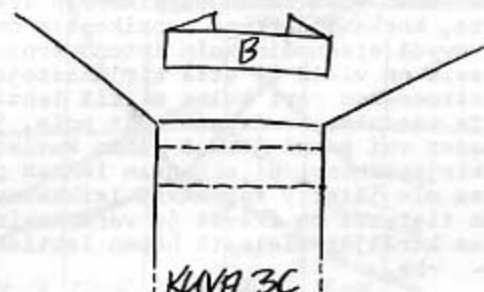
JATKUU SEURAAVASSA SIVUSSA...

KUVA 3A

KUVA 3B

KUVA 3C

Kun kansio on mitattu ja leikattu sopivan kokoiseksi, liimataan kansion selkämkyksen sisäpuolelle sekä ylä- että alapäähän (1-1,5 cm reunasta) pahviliuskat, jotka parhaiten saadaan kansion reunoista poistetuista siivuista (kuva 3a). Liuskan molempiin päihin taitetaan siivekkeet, joihin sivellään reilusti jotain hyvää liimaa (kuva 3b). Molemmista päistään taitettu liuska painetaan kansion selkämkykseen (kuva 3c, katkoviivojen rajaamalle alueelle). Päälle voidaan hetkeksi asettaa paino, jotta liuska liimautuisi kunnolla.

Kun kansio on kunnossa, on sen sisäselkämkyksen ylä- ja alapäässä kiinni liuskat. Liuskien välillä on selkämkyksen väliin jää liimaustavan ansiosta rako. Arkistoitavat lehdet kiinnitetään kansioon tukkapinneillä (maksavat 15-20 p/tusina). Kannattaa keskittää pinnios- tokset yhteen liikkeeseen, muuten saa hiukan kahelin maineen joka puolella kaupunkia. Kiinnitys tapahtuu kuvassa 4 esitetyllä tavalla. Pinnan toinen sakara tulee lehden keskiaukeamalle, toinen sakara kansion selkämkyksen ja siihen liimatun liuskan väliin. Lehti kiinnitetään näin ylä- ja alapäästä. Tiivistämällä sopii yhteen kansioon lehden paksuudesta riippuen n. 20-25 lehteä. Jos lehti on kovin paksu, on sitä syytä vahvistaa pienillä teipinpaloilla keskiaukeaman ylä- ja alanurkassa, muussa tapauksessa voi jäykkä pinnan puristus vahingoittaa lehden keskikohtaa. Koko lystin kustannukset ovat esim. 1000 lehden arkistoinnista n. 70-80 mk.

PARI AJATUSTA EDELLISEN POHJALTA...

Hyvä kirjansitoja pystyy tekemään aika paljon huonokuntoisillekin lehdille, joten huonon kunnan ei tarvitse olla esteenä sidottamiselle. Sidottaminen on ilman muuta kestävin tapa säilyttää lehtiä, mutta kuten Haapio tuossa sanoi, monetkaan lehtivuositkerrat eivät taida olla täydellisiä. Ja epätäydellisiä -hän emme koskaan sidota, koska aina ajatellaan että voimme ehkä jo huomenissa saada puuttuvat numerot.

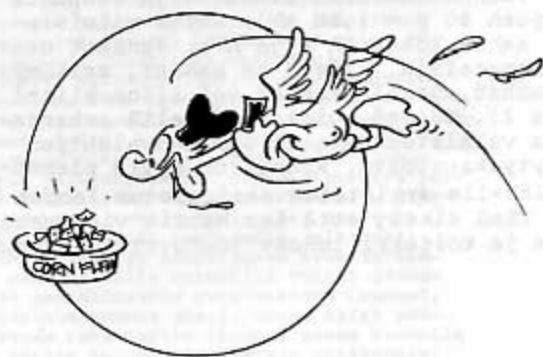
Sidottamisen hankala puoli on sen kalleus. Haapion muihin säilytysjärjestelmiin verrattuna: vuosikerran sitominen kluutiselkäksiin pahvikansiin maksaa 30-35 mk. Ja kun Haapio tuossa kyselee, vaikuttaako sidottaminen lehtien keräilyarvoon, niin vaikuttaahan se. Keräilijä kun on antikvaarisen kaupankäynnin toinen osapuoli niin voimme ajatella keräilyarvolla tarkoitettavan vain hintaa jonka lehdestä saa kun sen menee myymään antikvariattiin. Ja sidotusta vuosikerrasta saa sielä vähemmän kuin saman vuosikerran irtonumeroista, koska sidottuna vuosikertaa on vaikeampi myydä eteenpäin kuin irtonumeroina. Toisen asia on vielä se että kirjansitoja leikkaa sitoessaan pari kolme millia lehtien reunoista saadakseen rispaantumaiset pois, ja tässä hommassa voi mennä joskus vähän kuvistakin jos kirjapainossa ei aikanaan lehteä painettaessa ole jätetty tarpeeksi leikkausvaraa. Sehän tietysti on ikävää ja varmaankin vaikuttaa keräilijän mielestä hänen lehtiensä arvoon. -hk.

ILOISTEN KUVIEN PIIRTÄJÄIN PÄIVÄT

Järjestettiin kesäkuun 25-29. päivinä Jyväskylän kesän yhteydessä Jyväskylän kulttuuripäivien, Suomen nuorisliiton ja Suomen sarjakuvaseuran toimesta, Kulttuurirahaston tuella ja Erkki Salosen toimiessa kurssin vetäjänä. Opettajina oli kokeneita pila-, sarjakuva- ja lehti- piirtäjiä, jotka aamupäivällä puhuivat aiheistaan ja iltapäivällä ohjasivat kurssilaisia näiden tehdessä töitä opettajien antamien aiheiden pohjalta. Saattoi todeta että luennointiin varatut parituntiset olivat aivan alimitoitettuja aikoja, asioista saattoi puhua vain lyhyesti ja sen takia pintapuolisesti. Erkki Tantu, Kari Suomalainen, Veikko Savolainen, Olavi Hurmerinta ja Asmo Alho neuvoivat, miten piirtäjäksi voi tulla, ja yksi ent. pilapiirtäjä, Erkki Salonen neuvoi - kuten Asmo Alho sanoi - miten tästä työstä voi irroittautua. Luennot valaisivat monipuolisesti paitsi pila- ja lehti- piirrännän teknistä puolta myös suomalaisen pilapiirroksen historiaa.

Lisäksi oli lyhyet esitykset piirtäjän välineistä (Fenno-paperin edustaja) ja piirtäjän kirjallisuudesta (Sarjakuvaseuran edustaja). Kurssia täydensi kolme monipuolista näyttelyä, jotka esittelivät Erkki Tantun sananparsikuvia, Kari Suomalaisen pilapiirroksia sekä aikanaan hyvinkin vahvaa suomalaista pilapiirrosta ja sarjakuvaperinnettä. Tämä viimeksimainittu näyttely sai kiittä olemassaolostaan - Otavan arkiston ohella - olennaisesti Irmeli Viherjuurta, jonka monipuoliset kokoelmat ja harvinainen asiantuntemus tarjoutuivat auliisti näyttelyn järjestäjien häikäilemättä hyväksikäytettäväksi.

Heikki Kaukoranta

Lukijain kysymyksiä

Aku Ankka -tietäjät, hoi!

Kuka kertoisi minulle, mitä Aku Ankka oikein syö?

Tiedosta kiitollinen
K.B-d.

Vastaus: Hyvä K.B-d. Aku Ankalla ei ole erityistä lempiruokaa, vaan hän syö samoja ruokia kuin muutkin ankat. -M.K-s.

HUOMIOITA SANOMALEHTISARJOJEN SUOSIOSTA SUOMESSA

JYRKI LAELMA

San Francisco Chronicle lienee ollut ensimmäinen lehti, jonka sivuilla samannäköiset hahmot toistuvasti seikkailivat - piirrettyinä. Nykyään taas ei juuri ole itseään kunnioittavaa sanomalehteä, joka ei sarjakuvia julkaisisi.

Ja niinpä hämmästyttävän monella suomalaisella -kin ainoa oikea sarjakuvaa on oman lehden takasivuilta aamuisin esiinvalittava, normaalisti kolme kuvaa käsittävä 'strip'. Sinänsä asia on ymmärrettävä: vasta 50-luvulla syntynyt nuorisokulttuuri on päässyt tutustumaan 'parempiinkin' aikoihin (sarjakuvalehtien ylempäpäättävyyteen, värien roiskintaan jne.).

Sanomalehtisarjaa ei ole Suomessa juuri tutkittu - se ei ole kiinnostanut kovinkaan monta. Yleensä lehdet ovat ottaneet sivuilleen ne sarjat, joita Tukholmassa oleva Bull's on lehden poikki viittsinyt rahdata (toimiston pää Lennart Malmfält tuumi maaliskuussa, että Suomi on Ruotsia sarjakuvatielisempi maa, koska Suomeen on voitu myydä 8 sellaista sarjaa, jotka eivät ole menestyneet Ruotsissa). Lehdistön ainoa poikkeus on Erkon talli - HS, IS, Aku Ankka ym ovat mustasukkaisesti pitäneet yksinoikeuden sarjoihinsa ja haalineet kokoelmiinsa myös ehkä parhaiten. Pari muuta lehteä on herännyt 70-luvulla, mutta yksinoikeus ei niitäkään ole kiinnostanut ehkä US:n Lucky Lukea lukuunottamatta (ja siinäkin yksinoikeuden määrännee Luken sopimattomuus kohopainoon).

Sarjojen merkitys on silti jotenkuten myönnetty joka lehdessä eri lukija- ja lukututkimuksen myötä. Kaikki sellaiset on kuitenkin tehty melko huijaamalla tutkimatta esimerkiksi, kuinka paljon ihmisen turhamaisuus on vaikuttanut vastauksiin - on 'hienompaa' lukea ulkomaankomentteja kuin sarjakuvia. Mainio todiste on yhden suuren maakuntalehden tutkimus 60-luvun puolivälistä: lehden suosituin luettava oli pääkirjoitus! Todellisuudessa tutkimuskysymykset oli muotoiltu siten, että valtaosa vastaajista piti pääkirjoitukseensa ensimmäisen uutis-sivun suurinta otsikkoa...

Muutamia sarjatutkimuksia sentään on - nekään eivät silti ole kovin luotettavia menetelmiltään. Mutta muutama hajahuomio lienee paikallaan:

- Sarjakuvaa luetaan

Tällaisen tuloksen antoi erään lehden tutkimus, jossa tutkittiin kahden perättäisen mielivaltaisen lehden sisällön 'tuntemusta' (asteikko 0-4, jossa nolla tarkoitti 'juttua ei edes nähty lehdessä'; yksi otsikon ja ingressin vilkaisua; neljä jutun perinpohjaista lukemista, esim. keskustelua varten). Kahden päivän aineistossa vain yksi tarina ylitti kolmen pisteen rajan (jälkimmäisen päivän pääuutinen) - keskiarvo ilmoituksineen ja taittopalainuksineen pyöri lukemissa 0,2 - 0,3. Sarjoista vähiten seurattu pääsi lukemaan 0,8, muut olivat yli yhden pisteen; ts. sarjakuvat olivat keskiarvoa noin kuusi-kahdeksan kertaa luetumpia.

Otos oli mielivaltainen, mutta vain Suur-Helsingin käsittävä - sitä paitsi sarjojen suurin lukijakunta jäi pois ikäalarajan alle 17 vuotta. Lisäksi sattuma heitti otoksen vinoon: yli 50-vuotiaiden naisten määrä oli liian suuri.

- Sarjalukijoita on kahta eri tyyppiä

Toinen tyyppi suosii kokonaisuutta (päättävää strippiä) ja toinen suosii jatkosarjoja.

Tulos perustuu osittain vastaajien aktiivisuuteen (vertailuryhmä antoi samansuuntaisen tuloksen). Jatkuvan sarjan kannattajat suosivat jännityssarjoja (jos suosituimmaksi sarjaksi oli valittu jännäri, oli toiseksi suosituin myös jännäri (korrelaatio yli 0,8).

Jatkosarjoja kannatti kaksi ryhmää: erittäin nuoret ja erittäin vanhat. Silti he olivat selvä vähemmistö (7:13).

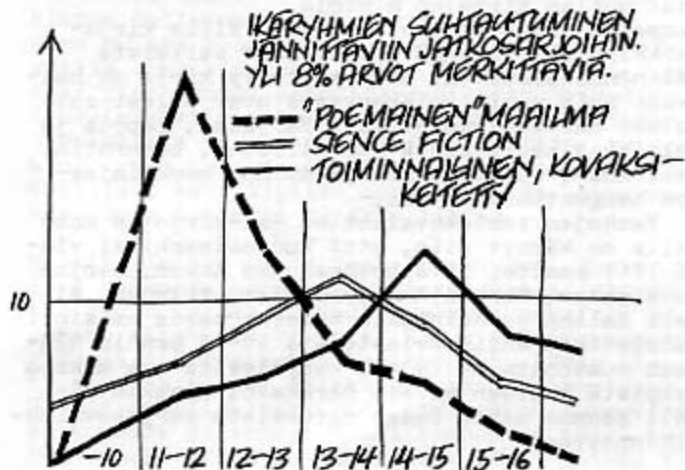
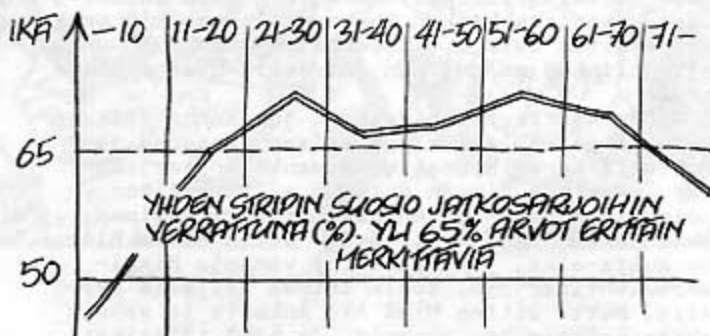
- Humoristisia sarjoja suositaan

Suoraan edellisestä. Sen sijaan tässäkin ryhmässä on selvä kahtiajako: ne, jotka pitävät suosituimpana sofistikoitua sarjoja, asettavat toiselle sijalle myös sofistikoitujen sarjan (korrelaatio lähes maksimi); ne, jotka suosivat perhesarjaa pitävät yhdestä suosikista (hajonta seuraavaan lähes täydellinen).

Disneyläisellä maailmalla on oma lukijakuntansa (nuori).

- Ikä vaikuttaa sarjaharrastukseen

Odotetuin tulos: suurin aktiiviryhmä on alle 20-vuotiaat. Voimakas nousu tapahtuu 12-vuotiaana, jonka jälkeen tasainen lasku.

Odottamattomin tulos: toinen nousu tapahtuu 50-vuotiaana kiihtyen ikärajan noustessa! Ulkomaalaiset tutkimukset osoittavat toista; esim. Yhdysvalloissa toiseksi suurin lukijaryhmä on 30-40-vuotiaat, joiden omat lapset kantavat lehtiä kotiin - tutkimuksessa tämä ryhmä oli Suomessa pienin (joskin sofistikoituihin), vaikkakin lukumäärältään lukijakunnasta suurin!

Status lienee syyllinen ainakin osittain tulokseen.

- Ikä vaikuttaa suosikin valintaan

Tämä selviää on vakuuttava: sarjaharrastuksen alussa suosikit ovat eläinsatuja (mieluiten jatkoja).

Suuri muutos tapahtuu 10-12-vuotiaana - jännittävyystä tulee elinehto. Se on kuitenkin imaginaarista

(ei toiminnallista): haanut, korpit ja edgarallanpoe'-mainen maisema kiehoo.

Kahta vuotta myöhemmin päästään science fictioniin (lähinnä avaruuteen), kunnes sen ohittaa 'normaali' toiminnallinen kovaksikeitetty.

Rajat ovat äärimmäisen selvät: 10-12-vuotiaat ovat homegeenisin yhden suosikin ryhmä.

Suurin hajanainen ja yhtenäinen ryhmä on 18-40-vuotiaat, jotka haluavat sofistikoituja sarjoja. Kaksi viimeistä murrosta sattuvat 50-vuotiaille (perhesarjat) sekä eläkeikäisiin (historialliset sarjat).

Eli mitä opimme: sanomalehden kannattaisi 'satsata' sofistikoituihin sarjoihin - perheenperustamisessa nekin voivat olla tilauksen syy....

Eikä kai muuta.

UUSIA LEHTIÄ JA KIRJOJA

Suomalaisten sarjakuvalehtien hinnasto

Keräilysarjakuvalehtihinnasto 1973. Toim. Raimo Aarnisalo ja Pekka Vitamo. 86 s. Julk.: Keräilijäin uutiset. Hinta 10,-, Sarjakuvaseuran jäsenille seuran kautta tilattuna 6,-.

Kaikkinaisten tavaroiden keräilijät taitavat olla pahiten linssiin pistettyä joukkoa mitä tämä kultainen maaemo päällään kantaa. Ei ole tässä kulunut pitkäkään aikaa kun lehdet kertoivat Hitler-aiheisesta huutokaupasta, joka pidettiin Länsi-Saksassa ja jossa maksettiin huimia summia (tosin bulvaanien välityksellä) semmoisista kapistuksista kuin Aatun koppelakki ... Ja pyhäinjäännöksiä myytyjä Kristuksen ristin kappaleita tiemmä kertyisi monta laivalastillista. Hassuinta että tällaisissa kaupoissa kaiken kukkuraksi kumpikin osapuoli taitaa katsoa tehneensä paremman kaupan. Mutta niinhän se on, kun intressit ovat erilaiset...

Tämän kaikkeutta hivelleen johdannon jälkeen onkin jo paikallaan käydä asiaan itseensä ja ihmetellä kenen harrastusta vanhojen sarjakuvien lukeminen oikein on, kun ei tavallisen kuolevaisen rahavarojen uskoisi nyky maailman aikaan enää niihin riittävän. Jokin Mikki Hiiren kulta-aika, joka sisältää vanhoja Mikki-sanomalehtisarjoja, tosin irtaana neljällä markalla, mutta sitten Minä Aku Ankasta jo saakin maksaa seitsemisen kymppiä. Ja nämä tällaiset ovat uusien kirjojen hintoja.

Suomessa hintataso on antikvaarisilla kirjamarkkinoilla yleensä noudattanut sellaista säännönmukaisuutta, että käytetty kirja on halvempi kuin uusi. Poikkeuksena ovat olleet sellaiset harvinaisuudet kuin Karjalaa, Lappia ja Helsingin käsittelyä kirjallisuus, Lönnrothin, Castrénin, Jusleniuksen ja muiden merkkimiesten hengentuotteet yms.

Vanhojen sarjakuvalehtien ja -kirjojen kohdalla on käynyt niin, että kun esimerkiksi vielä 1968 saattoi mitä hyvänsä Aku Ankan, Sarjakuvalehden, Korkeajännityssarjan, Kilroyn, Kippari Kallen varhaistakin numeroa saada helsinkiläisistäkin antikvariaateista 10-40 pennin hintaan numerolta, niin nyt kappaleelta saa maksaa kympeistä kuuteen sataan markkaan; ainakin mikäli saamme uskoa uuden uutukaista sarjakuvalehtihinnastoa.

Toimittajien mukaan hinnaston tarkoituksena on hintakirjavuuden yhdenmukaistaminen ja kiskonnan hillitseminen. Vähän hurskastellen tässä täytyy toivoa, että korkeampien hintojen pyytäminen todella lakkaisi, nämäkin kun ovat sen korkuisia ettei perheellisen enää kannata kartuttaa kokoelmiaan muuten kuin kaksoiskappaleitaan vaihtamalla...

Senpä takia tässä mielellään arvelisikin että nykyiset hinnat ovat jonkinasteista seurausta sarjakuvien harrastuksen aika äkillisestä noususuhdanteesta ja ennustaisi että lähimpinä vuosina tulisi tapahtumaan tasoittumista. Yksi koetin olisi sellaisen sarjakuvahuutokaupan järjestäminen jossa hintataso määräytyisi vain kysynnän pohjalta, ilman ennalta määrättyä pohjahintaa.

Sananen vielä hinnaston toimitustyöstä. Siinä on noudatettu monia hyviä periaatteita: teksti on suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, lehtien kansista on kuvia, lehdistä on ilmoitettu sisällystöstä ja myyntihinta sekä vaihtoarvo, lisäksi on mukaan pantu muutama rivi suomalaisen sarjakuvan historiaa. Toinen juttu sitten on, ettei ruotsin (eikä sen puoleen suomenkaan) kieli suju aina kangartelematta, että kuvat ovat monessa tapauksessa vähän kuin pelkästään likatahoja, että luettelon johdonmukaisuudessa on toivomisen varaa (tavattoman kelju käyttää sellaista luetteloa jossa luetteloitavat jutut eivät ole aakkosjärjestyksessä) ja että allekirjoittaneen laatimaa bibliografiaa "Suomalaiset sarjakuvajulkaisut 1904-1966" on käytetty suomalaisen historiikin kirjoittamiseen paitsi sitä ensiarvoisena keräilijän oppaana mainitsematta myös aivan kriittikömmästä: väitetään Pekka Puupää -kirjoja ilmestyneen kaikkiaan 24 numeroa - väite piti paikkansa vuoden 1966 lopussa muttei enää tänä vuonna.

Vajaa satasivuisiksi ja painoasultaan välttäväksi vihkoseksi hinnaston omakin hinta vaikuttaa korkeahkolta. Toivottavasti tämä mielenkiintoinen kirjan ilmestyy, kuten on lupailtu, uusina painoksina, mutta parempiasuisena ja helppokäyttöisempänä seuraavilla kerroilla.

Heikki Kaukoranta

TULE, MUUKA- LAI- NEN!

SARJAS
1973/12
TÄSTÄ EI SARJAKUNNAN ENÄÄ PARANE: USKO LAUKKASEN KASIALAA OIKEAKA: IHMISSUS! VIKTOR FRANKENSTEININ MORSIAN TAPPA KOHTALONSA SULHASSEN VÄRKKAAMAN OLENNON TOIMESTA KOHTA OHEISEN KUUVAN JÄLKKEENEMME SENHÄN TOHDI NÄYTTÄÄ ITSE TOIMITUSTA... KUN GARY FRIEDRICH JA MIKE DOOG. ALKA: JYMSARJAT 1973/12 JATKEE LYNCHIN KUU TASSA JUNATILEE SUVEREENISTI KAARLO-ISAN TANSAN - SANOISIMMEKO - KIPERASTA TILANTEESTA...

YLA: SHOKKI (1973/5)
ESTEBAN MAROTON TAIDETTA
ALKA: HELMIA SIOILLE: MAURI
D KUNNAKSEN (NÄLKÄMÄEN)
JERRY COTTONE NÄKEE ILKE
AN TOHTORIN KARMAN LOPUN.

Jymy-sarjat on lehtemme painoon mennessä en-
nättänyt toiseen numeroonsa ja lunastamaan
runsain mitoin siihen ensimmäisen numeron pe-
rusteella asetetut odotukset. Mitään Fritz-
kissan Hollywood-seikkailuihin verrattavaa
emme muista suomalaisten sarjakuvalehtien si-
vuilla aikoihin lukeneemme. Toivottavasti Jymy
taas pian saapuu sammuttamaan kulttuurinnälän
isoavista silmistämme. - Kulttuuripoliittinen
plussapiste on merkittävä Jymyn tiliin toinen-
kin: Jymyn kakkosnumerossa on kotimaisen tai-
teilijan, Kari Sipilän sarjakuva, ja huhun mu-
kaan Jymy jatkaisi tätäkin linjaa...

Helmiä sioille on jälleen ilmestynyt, nyt jo
niin monennen kerran että julkaisevan laitok-
sen TTO:n laskut lienevät menneen sekaisin ja
numero siten jäänyt pois. Ellei toimituksemme
ynnäpää ole tykkändään hairahtunut, tämän pi-
täisi olla kolmas kaikkina aikoina ilmestynyt
Helmiä sioille-lehti. Edellisistäänkin numerois-
ta kunniaa niittänyt Mauri Kunnas on tällä ker-
taa tehnyt yksin koko numeron: kaksi pitkää ta-

rinaa FBI:n J. Cottosesta joka selvittää 40 000 maitolitrin varkauden sekä salaisen kaavan katoamisen. Jälleen kosolta edellisistä numeroista tuttua verbaalista ja visuaalista vetreyttä ja virtuositeettia, kynän- ja/tai painojälki edellisen numeron jälkeen siistimpää; ja kummassakin tarinassa upeana loppuhuipennuksena iso kuva J. Cottosen voittoisasta kotiinpäluusta - kuin Asterixin päätöskemat.

Sarjista on tätä kirjoitettaessa tullut kioskeihin vuoden 1973 kuluessa kaikkiaan kolme numeroa, joista kukin on toistaan parempi, ehkä kuitenkin kaikkein eniten numero kaksi: Joonas parhaimmillaan (sarja vuodelta 1958), Usko Laukkasen verraton mykkä lintusarja, Alareen, Lindqvistin, Kuukkasen, Koiviston tasokkuus, pari omintakeista ideaa nuorille yrittäjille ("Fatman"-parodia, ja "Hullu kalliolla"), ja näytepalat kolmosnumeron parhaasta uutuudesta, Jorma Pitkäsen Näkymättömästä Viänsestä. - Tätä lehteä on syytä seurata herpautumattomalla mielenkiinnolla...

... Samoin kuin sen puoleen myöskin Ruutua, Yhtyneiden kuvalehtien upeita viikoittain ilmestyviä sarjakuvalehtiä. Ei oikeastaan välttämättä siksi että sen päätoimittajana sattuu olemaan tämän lehden ent. päätoimittaja, eikä muistakaan vastaavanlaisista syistä, vaan vertailumateriaalina sille sarjakuvalehtipaljoudele johon on nykyään vaarassa suin päin hukkaa, mikäli sattuu kaatumaan huolimattomasti sisään esim. Suomalaisen kirjakaupan ovesta... Aineisto belgialaisesta Spirou-lehdestä, sarjoista Suomessa ehkä parhaiten muistissa Strumffit (ilmestynyt kolme albumia Semicin julkaisemana "Muffet"-nimellä).

Semic pressin julkaisemista lehtiutuuksista on syytä ilman muuta ensimmäisenä mainita Shokki, kauhusarjakuvalehti, joka kirkkaasti sivuuttaa kaikki muut amerikkalaiset vastaavat julkaisut (Shokin aineisto on peräisin amerikkalaisesta Creepy-nimisestä lehdestä): se ei sorru herkuttelemaan kaulan katkaisulla, sisälmysten levittelyllä ja muulla semmoisella, joka joko etoo tai vaikuttaa tahattoman koomiselta, vaan jutut rakentuvat mytologioista ja kansantarinoista tuttujen aineiden - henkilöiden, juonenkulkujen, ylläluonnollisten ominaisuuksien tai tapahtumien - varaan. Lisäksi graafinen toteutus on aivan omaa luokkaansa. Mutta Creepyn kustantaja onkin käyttänyt lehdistään amerikkalaisten lisäksi yhä useammin espanjalaisia taiteilijoita. Lieneekö näillä sitten kulttuurinen tausta sen verran erilainen että he pystyvät vapautumaan parhaiten amerikkalaisia piirtäjiä vaivaavista amerikanismeista... Semic on julkaissut Shokin lisäksi vielä paksumman ja kalliimman laitoksen Creepyn sarjoja nimellä Shokki special, sekä sarjassaan "S-sarjakirjat" numerona 8 pokkarillisen kauhusarjoja jotka kuitenkin näyttäisivät olevan peräisin jostakin muualta kuin Creepystä.

Pari muuta Semicin vilkaisemisen kestävä lehteä ovat Ihmissusi & Frankenstein, joka jatkaa folklorististen kauhuaihelmien viljelyä, sekä Agentti X 9 siihen valittujen seikkailusarjojen aika korkean teknisen tason vuoksi - sen ensimmäisen numeron piirtäjiä ovat Al Williamson, Frank Robbins ja Jim Holdaway.

Tässä yhteydessä on syytä syyttää Semicia siitä laiminlyönnistä ettei sen lehdistä eikä kirjoissa koskaan mainita kääntäjien nimiä. Eikä aina sen puoleen skenaristeja eikä

piirtäjiäkään. Kaikki nämä tiedot olisivat kiintoisia ja varmaankin hyödyttäisivät näiden julkaisujen tiedonjanoisia ja kriittisiä lukijoita - Toinen moitteiden sija löytyy Shokkien kansien välistä: painojälki on luovattoman suttuista. Lieneekö paperin laadusta kiinni vai mistä?

Tarzan - erikoisnumerot 2 ja 3 sisältävät Burne Hogarthin erittäin hienoa (n:o 2) ja John Celardon mukiinmenevää työtä (n:o 3). Williamsin muista lehdistä mainittakoon Kahu, joka tässä itsestään vertautuu Shokkiin, aihepiirinsä vuoksi. Olen mietiskellyt minkä takia Kahu tuntuu minusta niin paljon huonommalta kuin Shokki. Yksi syy olisi voinut olla ettei värikkyys sovi synkeisiin aiheisiin. Mutta Erikois-Kahu ja Kahun vöjuttuja ovat kumpikin mustavalkoita, ja yhtä kaikki yleisvaikutelma on pliiisempi. Olisikohan niin että Kahun anonyymit taitelijat kerta kaikkiaan ovat lahjattomampia? Taitavaksi tunnetun Gray Morrown signeeraus tosin näkyy yhdessä Kahun sarjassa, mutta se ei vielä pelasta yleisvaikutelmaa, eikä sarja sitä paitsi mitenkään ole kunniaksi tekijälleen. Erään seikan vertaillessa joka tapauksessa selvästi näkee: miten paljon puisevammaksi sarjakuvan ulkonäkö, yleisvaikutelma tulee, kun käännetyt tekstit kirjoitetaan koneella sen sijaan että ne tekstattaisiin. Tämä on yksi seikka missä Shokki on Kahuja parempi.

Hevosshullun kesänumerot eivät näytä tällä kertaa sisältävän Veikko Savolaisen sarjoja laisinkaan, aineisto vaikuttaa espanjalaiselta. Muuten lehteä voi suositella hevosista kiinnostuneille.

Calimero, Vekkulat, Kasper, Ohukainen ja Pakusainen, Rintintin, Moku, Pahainen Paroni, Kaara-Katti ja Pärlinä-Hiiri, Pellefantti ja Maailman vahvin nalle jatkavat tukevasti entisillä linjoillaan. - Olen hiukan mietiskellyt, mitä mahtaisi joku psykiatri saada irti Calimeron itsepuhdistus päänsä koristuksena pitämästä munankuoren puolikkaasta - psykiatrit kun liikkuvat ylivertaisesti kaikilla ihmisten alueilla, niin miksei sarjakuviinkin...

Uusi lehti Williamsin katraassa on Eläintohdori Dolittle. Juttu perustuu populaarikulttuurin alueella tyypilliseen kuvioon: suosion saavuttaneen tai klassisen yksittäisteoksen peruskuvio otetaan pohjaksi, jolle skenaristit alkavat rakentaa - ajatelkaas vain miten runsaasti, ylitsepursuvan runsaasti jatkajuttua on venytetty Grace Metaliousen nynt bestsellerin hännille (tarkoitetaan tietenkin Peyton Placea, vaikka koitinkin olla suoraan sanomatta). Niin on tässäkin tohtorin tapauksessa asian laita: meillä on lastenkirjallisuuden perustava pohjakuvio, tietynluonteinen tohtori joka taitaa eläinten kielen, hänen kodissaan asuvat tietynluonteiset ja -lajiset eläimet, ja kun asia on sitä myöten selvä ja skenaristi muistaa kunnioittaa premissejä, hän saa tuottaa uusia tarinoita vaikka miten paljon; raja tulee vasta sitten kun yleisön kiinnostus alkaa kalveta. Dolittlen piirrosjälki on saman tasoista kuin muiden edellä mainittujen lehtien: kelvokasta, moitteiden sijaa ei varsinaisesti löydy, mutta lukija ei pääse varsinaisesti syttymäänkään. Kaiken kaikkiaan, nämä ovat lehtiä joita menee tusinaan yhtä monta kuin Vladimir Nabokovin novelleja, tai, miksei: näitä mahtuu Suomeen kerralla viisikymmentä.

-hk